Nr 156. Kraków, Czwartek 30. Kwietnia 1914. Rok XXXIII.

NOWA REFORMA
WYDANIE PORANNE

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświątecznych, numer popołudniowy codziennie z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Prenumerata wynosi:

	rocznie:	półrocznie:	kwartalnie:	miesięcznie
W miejscu	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
W Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 kor. 70 h.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 kor. 50 h.	3 „ 20 „
W Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 koron	3 „ — „
W innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „ — „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracyi „N. Reformy“** w Krakowie.
Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3.
Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**
Nr rach. poczt. Kasy oszczęd. 857.484.
Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 12 hl.: w Biurze dzienników **S. Sokołowskiego,** ulica Jagiellońska 3 i w **Biurze Plohna,** ulica Karola Ludwika 9.
Cena numeru 10 hal., z przesyłką pocztową 12 hal.

Prenumeratę przyjmują:
zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe: **miejscową:** Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.
Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: We **Lwowie** Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika 21, S. Sokołowski, ul. Jagiellońska 3. — W **Jarosławiu** A. Amster. — W **Tarnowie** M. Rockach. — W **Wiedniu** Herman Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I. Wollzeile 6. — M. Dukes Nachfolger, Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W **Paryżu** Société Mutuelle de Publicite A. Lorette, directeur, 61 Rue Rougemont.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 24 h., za każdy następny raz 18 h. — **Nadesłane** po 80 h. od wiersza. — **Głosy publiczne** po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 h. — **Załączniki** do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Po wyborach we Francyi.

Wprawdzie kampania wyborcza we Francyi nie jest jeszcze zupełnie zakończona, jednak już teraz na podstawie znanych dotychczas wyników wyborów można stwierdzić, że na zmianę charakteru dotychczasowego parlamentu francuskiego, wybory te nie wpłynęły. Powody tej stałości charakteru francuskiego ciała ustawodawczego, a przeto także i wyborców, upatruje się pospolicie w utrwaleniu się zasady republikańskiej w ogromnej większości narodu francuskiego.

Jest to jednakowoż tłómaczenie zgoła powierzchowne. Bo jakkolwiek niewątpliwie także i to zżycie się mas narodu francuskiego z republiką odgrywa tu swą rolę to jednak parlamenty w państwach zarówno monarchicznych, jak republikańskich, odbywają ciągle duże ewolucye, aczkolwiek nie stoją one ani w bezpośrednim, ani nawet w pośrednim związku z formą rządu. Wszakże emulacya stronnictw, narastanie nowych potrzeb i formułowanie się na ich gruncie nowych programów, odbywa się niezależnie od tego, czy na czele państwa stoi pan mieszczańskiego pochodzenia, wybierany na kilka lat, czy też potomek średniowiecznej dynastyi, który koronę znajduje w kołysce, a oddaje ją w trumnie. Charakter parlamentu angielskiego zmienia się co czas jakiś razem z przewagą, jaką uzyskać zdoła ta czy tamta wielka partya, występująca z takim czy innym programem. A mimo to nikomu na myśl nie przychodzi, aby z tych peryodycznie powtarzających się zmian, n. p. w charakterze programowo-politycznym parlamentu angielskiego, wnosić o jakichkolwiek fluktuacyach uczuć monarchicznych narodu angielskiego. Tak więc stałość charakteru parlamentu francuskiego w obecnych wyborach, ponownie bardzo wyraźnie objawiona, ma swe źródło w czem innem, a nietylko w samem przywiązaniu mas francuskich do republiki. Poszukajmy tego źródła.

Wedle oficyalnych danych, poprzednie wybory, odbyte w dniu 9 kwietnia 1910 roku, dały następujący wynik: niezawisłych socyalistów 30, zjednoczonych socyalistów 74, radykałów i radykalnych socyalistów 252, republikanów skrajnych 93, postępowców 60, nacyonalistów 17, wreszcie członków prawicy rozmaitego nazwania 71. Charakterystycznym rysem tej Izby był brak w niej stałej i jednolitej większości, która musiała być wytworzoną w drodze kombinowania kilku stronnictw, pod względem programowym słabo z sobą spowinowaconych.

Ta konglomeratywność większości, która w wybranym onegdaj nowym parlamencie powtórzy się w całej pełni, sprawiła, że parlament ten nie miał właściwie żadnego programu politycznego. Oficyalnie mówiło się wprawdzie, że celem wybranej wówczas Izby ma być reforma wyborcza na zasadzie proporcyonalności, a ministerstwo spraw wewnętrznych obliczyło nawet, że na kandydatów, którzy oświadczyli się za proporcyonalnością, padło wówczas pięć i pół miliona głosów, podczas gdy przeciwnicy proporcyonalności zdołali zgromadzić tylko 2 i pół miliona — to jednak o proporcyonalności przez całe cztery lata pogadano tylko w parlamencie, ale jej nawet w komisyi należycie nic opracowano. Briand, ówczesny prezydent gabinetu, w mowie swej programowej, za którą otrzymał votum ufności ze strony ogromnej większości Izby, położył największy nacisk na konieczność gruntownej reformy administracyi francuskiej w kierunku bardzo znacznej decentralizacyi. Zdawałoby się więc, że Izba reformę administracyi na równi z reformą wyborczą uzna za swoje najważniejsze programowe pensum. Tymczasem o reformie administracyi parlament ten nie zająknął się nawet, aczkolwiek obie te reformy — wyborcza i administracyjna, znajdują się w ścisłej od siebie zależności.

Teraźniejszy ustrój administracyjny Francyi, podzielonej na prefektury i podprefektury, pochodzi jeszcze z czasów Napoleona I. Podstawową ideą tego ustroju była dążność rządu centralnego do całkowitego opanowania życia państwa na całej jego przestrzeni, nawet w drugorzędnych tego życia przejawach. Chodziło o ostateczne skoncentrowanie władzy państwowej o ile możności w jednem ręku. Skrajny ten centralizm miał swój sens i uzasadnienie dopóty, dopóki w centrum istniał rzeczywiście potężny rząd, który autorytet swój czerpał z siebie, a nie z poza siebie. Ale czasy Napoleonów, nawet tylko „trzecich“, minęły już dawno we Francyi. Władza centralna znajduje się w ręku gabinetu ministrów, którzy zależą od parlamentu, a parlament w osobie poszczególnych swoich członków zależy wyłącznie od — wyborców. Powstaje w ten sposób błędne koło, w którem dobrobyt lada mieściny najlichszej zależy od władzy centralnej, a centralna władza znowu należy między innemi także i od tego posła, który ze swej strony stara się schlebiać tej właśnie mieścinie... — W tych warunkach każdy poseł każdego „arrodissement“ staje się siłą rzeczy rzecznikiem, adwokatem, faktorem i agentem dyplomatycznym, którego wyborcy danego okręgu akredytują niejako przy — rządzie centralnym. O jakiejkolwiek programowej działalności posła w parlamencie nie może być mowy, bo jego rola polega na wydeptywaniu w ministerstwach rozmaitych spraw swego okręgu w ogólności i swoich wyborców w szczególności. Nie oczekują oni od niego programów i ich wykonania, ale realnych usług, protekcyj i t. p.

Najzręczniejszy i najpilniejszy w wykonywaniu tych usług wygrywa i może zawsze liczyć na wybór bez względu na stanowisko, jakie zajmie wobec wielkich problemów życia państwowego. Tylko gruntowna decentralizacya i podzielenie państwa na wielkie autonomiczne jednostki administracyjne, zastępowane w parlamencie centralnym przez większe liczby posłów, mogą ocalić parlament francuski przed tem sproszkowaniem i zatratą wszelkiej zdolności państwowego w ścisłem tego słowa znaczeniu myślenia i działania.

Przebieg zakończonej właśnie kampanii wyborczej świadczy o całkowitym zaniku wszelkiej ideowości i programowości we francuskiem życiu parlamentarnem. Cała kampania wyborcza została zredukowaną do walki nie idei i nie programów, ale osób, mniej, lub więcej w danem „arroddissement“ popularnych. Wybory francuskie nie mają najmniejszego podobieństwa z wyborami w Anglii. Gdy bowiem tam za kanałem wyborca ma rozstrzygać między dwoma, lub więcej wielkiemi programami życia państwowego, ma decydować o zagadnieniach takich, jak ograniczenie wszechwładzy lordów, homerule dla Irlandyi, przebudowa Wielkiej Brytanii, imperyalizm i unionizm, to po tej stronie kanału wyborca ma rozstrzygnąć tylko, który z kandydatów wydaje mu się stosowniejszym do uzyskania dlań takiej, lub innej koncesyi, do przyspieszenia budowy mostu na jakimś strumyczku w jakiejś francuskiej psiej wulce, który z nich wreszcie zapowiada się przyjemniej, jako protektor i totumfacki wyborcy dla spraw, których on jeszcze nie zna, ale które mogą wyniknąć. Rozstrzygnięcie tych „kwestyj“ decyduje o wyborze.

To też nic dziwnego, że w obecnej kampanii działy się rzeczy pod względem politycznym niesłychane, a ogromnie humorystyczne. — Wiadomo n. p., że kongres partyi radykalnej potępił zamiar wprowadzenia trzyletniej służby wojskowej. Myliłby się jednak, ktoby sądził, że znalazł się tuzin chociażby kandydatów radykalnych, którzyby na tę uchwałę w przemówieniach swych kładli jakikolwiek nacisk. Pod tym względem bowiem przystosowywali się oni zupełnie do przypuszczalnej „woli“ wyborców, zużywając swoją energię na zjednywanie sympatyj od głowy do głowy argumentami i obietnicami, które z polityką i z wielkiemi zadaniami życia państwowego nic wspólnego nie mają i mieć nie mogą. Zdarzyło się też, że kandydat konserwatywny narzekał na swego radykalnego kontrkandydata, że ten „ukradł“ mu i przyswoił sobie jego program — trzyletniej służby wojskowej, tak, że biedny konserwatysta nie ma już nic specyalnego, coby jeszcze swoim współobywatelom kochanym mógł ponadto obiecać...

Bardzo charakterystyczny był wybór Caillaux. Zdawało się, że po tych tragedyach i tragikomedyach, których bohaterem stał się w ostatnich czasach ten polityk, o wyborze jego nie może być mowy. Tymczasem przy wyborach wyszedł on większością — dwóch tysięcy głosów... Jak to się stało? Oto w sposób bardzo prosty. Jeden z agitatorów Caillaux mówił tak na zgromadzeniu publicznem: „Nieszczęsny Caillaux ma mnóstwo rodzinnych i domowych przykrości. Żona jego znajduje się w więzieniu. On sam stracił posadę. Czyż naprawdę nie chcielibyście go w tych nieszczęściach i przykrościach pocieszyć i przynieść mu ulgę ponownym wyborem na deputowanego?“ A sam Caillaux, który nie mógł zdecydować się na publiczne wystąpienie, objeżdżał tymczasem swój okręg, ściskając ręce wyborcom, których dobre trzy czwarte zna osobiście.

Źródło zatem stałości charakteru politycznego, a raczej braku wszelkiego charakteru w parlamencie francuskim, leży nie w przywiązaniu ludności do republiki, lecz w przestarzałym i wysoce szkodliwym systemie skrajnie centralistycznym administracyi państwowej, który uczynił z parlamentu giełdę faktorów i orędowników spraw swoich okręgów i wyborców, a nie ciało polityczne, w któremby się rozważały na prawdę i załatwiały wielkie problemy życia państwowego.

Tak więc rozwój nowoczesnego życia społecznego uczynił nawet w narodowo i kulturalnie jednolitej Francyi, potrzebę decentralizacyi państwowej piekącą i niecierpiącą zwłoki, potrzebą taką, której dłuższe zaniedbywanie może ściągnąć na to państwo skutki bardzo opłakane. Cóż mówić dopiero o Austryi z jej jedenastu narodowościami, które nic ze sobą nie mają wspólnego, gdzie jednak mimo wszystkie fatalne z centralizmem doświadczenia, myśl o niezbędnej decentralizacyi nie może utorować sobie drogi do sfer miarodajnych.

Wrażenie mowy tronowej.

(Telefonem.)

Wiedeń, 30 kwietnia.

Zarówno mowa tronowa, jak też i exposé Berchtolda stwierdza **znaczne złagodzenie sytuacyi międzynarodowej.** Oświadczenie to zawarte w mowie tronowej, jak i exposé, przyjęto z wielkiem zadowoleniem. Pozatem jednak mowa tronowa wywołała wśród delegatów, jak donoszą z Budapesztu, **rozczarowanie** i została chłodno przyjęta. Mowa tronowa już dawno nie **była tak krótka** i **nigdy nie miała takich luk,** jak tym razem. Toteż prasa tutejsza ostro krytykuje rząd, który jest za nową tronową odpowiedzialny, iż mowa ta wypadła tak bezbarwnie i bez treści. Brak w niej nawet zwykłej w takich enuncyacyach wzmianki o stosunku monarchii do innych mocarstw.

„Reichspost“ tłómaczy wielkie luki w mowie tronowej tem, że wielka akcya dyplomatyczna jest w toku, że stosunki jeszcze się nie ułożyły a niebezpieczeństwo jakiejś recydywy nie jest usunięte. Wobec tego pewna rezerwa była wskazana. Przypuszczają, że z tego samego powodu nie ma w mowie tronowej wzmianki o celach gospodarczo-politycznych monarchii na Bałkanie, na morzu Śródziemnem i w Małej Azyi.

„N. Fr. Presse“ zarzuca, że w mowie tronowej brak jakichkolwiek wyjaśnień co do sytuacyi zagranicznej, prócz okólnika o złagodzeniu naprężenia.

Poszczególne zdania mowy tronowej czyta się jak tytuły do poszczególnych rozdziałów, których jednak nie ma. Nie można też niczego dowiedzieć się z mowy tronowej o stosunku monarchii do Rosyi i o toczących się rokowaniach z państwami bałkańskiemi, taksamo o zabezpieczeniu wolnej drogi do morza Egejskiego i o agitacyi obcych elementów na granicach monarchii.

Brak też w mowie tronowej zwykłego oświadczenia o Bośni i Hercegowinie. Jestto tembardziej niewłaściwem, że Bośnia i Hercegowina nie mają własnych zastępców w delegacyach. Przyznanie własnego zastępstwa krajom anektowanym w delegacyach nie byłoby wcale trudnem, gdyż Sejm bośniacki mógłby wybrać kilku delegatów do delegacyi austryackiej i taką samą ilość członków do delegacyi węgierskiej, przez co uniknęłoby się przesunięcia sił, a kraje anektowane miałyby własnych reprezentantów.

Wszystkie dzienniki zgodnie podnoszą **bardzo przychylne przyjęcie** ustępu mowy prezydenta delegacyi austryackiej hr. Silva Tarouca, **poświęconego agitacyi panslawistycznej w Galicyi.** Podczas gdy po ogłoszeniu mowy tronowej panowała zupełna cisza, to mowa hr. Silva Tarouca, zwłaszcza ustęp o agitacyi wrogiej dla monarchii w krajach granicznych, wywołał burzliwe oklaski. Toteż wszystkie dzienniki w doniesieniach z Budapesztu stwierdzają, że delegaci bez różnicy stronnictw wyrazili zadowolenie, iż hr. Silva Tarouca podniósł tę tak bardzo ważną sprawę, ignorowaną w oficyalnych enuncyacyach, **o agitacyi rosyjskiej,** uprawianej prowokacyjnie przez klasztory rosyjskie i posłów rosyjskich w Galicyi i na Węgrzech.

Delegaci niemieccy żalą się, że w mowie tronowej brakuje szczególnie serdecznych wyrazów o sojuszu z Niemcami.

Exposé hr. Berchtolda.

(Telegr. „Nowej Reformy“.)

Budapeszt, 30 kwietnia.

Wczoraj o godzinie $2\frac{1}{4}$ po południu zebrała się na posiedzenie komisya dla spraw zagranicznych delegacyi austryackiej.

Minister spraw zagranicznych, hr. Berchtold, wygłosił następujące *exposé:*

Po czasach burzliwych, których odzwierciedleniem było ostatnie moje poglądowe zestawienie, jakie roztoczyłem przed forum Szanownej delegacyi na temat polityki zagranicznej, nastał w stosunkach międzynarodowych pod wpływem powszechnej potrzeby pokoju okres dającego się odczuć uspokojenia, w którym krok po kroku dokonywuje się proces likwidacyi przebytych wydarzeń, mających znaczenie dla historyi świata, a także płynąca stąd nowa oryentacya polityczna. To też w porównaniu z okresem roku poprzedniego, w miesiącach, które upłynęły od ostatniej sesyi, znajdzie się mniej wydarzeń w polityce zagranicznej, które dotykają interesów monarchii.

Utworzenie Albanii.

Stworzenie samodzielnego organizmu państwowego Albanii zakończonem zostało objęciem rządów przez księcia Wilhelma, a okoliczność, że nowy władca kraju doznał ze strony ludu albańskiego entuzyastycznego przyjęcia, a wszystkie wielkie mocarstwa sympatycznie go powitały, jest pomyślną zapowiedzią powodzenia jego wzniosłej misyi. Również ukonstytuowanie się definitywnego rządu, złożonego z żywiołów albańskich, można zapisać jako pozycyę czynną młodego organizmu państwowego.

Opróżnienie Epiru.

Nie można pominąć okoliczności, że dotychczas niewyjaśnione położenie w części Epiru, przyznanej Albanii, może kierującym czynnikom w Durazzo przysporzyć poważnych trosk. Jak wiadomo, notyfikowano rządowi greckiemu na podstawie protokółu florenckiego ustalenie granic południowej Albanii i ustalono dla Grecyi termin stopniowego opróżnienia tego obszaru. Z greckiej strony zaznaczono wobec tego w nocie z dnia 21 lutego r. b., że wymagałby tego publiczny interes, aby wobec wycofania wojsk greckich przedsięwzięto zarządzenia celem ochrony życia i mienia ludności tubylczej, w którym to celu władzę mianoby powierzyć jakiejś opartej o prawo sile. Oprócz tego postawiono żądanie rektyfikacyi granicy, któraby sprowadziła przyznanie Grecyi obszaru w dolinie Argyrocastro, zaś Albanii przyznanie obszaru nad wybrzeżem morskiem. Wreszcie wystosował rząd grecki prośbę, aby mu umożliwiono uspokojenie wzburzonej ludności części Epiru, przyznanej Albanii, przez zapewnienie, któreby miało być oddanem w imieniu Europy, że jej prawa i swobody będą odpowiednio zabezpieczone.

Nie omieszkaliśmy w tym wypadku wspólnie z Włochami złożyć w Atenach ustnego oświadczenia, co rząd grecki przyjął z podziękowaniem, gdyż dało mu to możność poczynienia w Izbie uspokajających zapewnień.

Po długich rokowaniach między poszczególnymi gabinetami powiodło się ułożyć zgodnie tekst noty, jaką miano wystosować do Grecyi, którą też w międzyczasie w Atenach już wręczono, a na którą rząd grecki odpowiedział zapewnieniem, że polecenie ewakuacyi będzie natychmiast wydanem. Po całkowitem opróżnieniu albańskiego obszaru stworzoną będzie rzeczywiście jasna sytuacya, albowiem z jednej strony rząd albański będzie miał możność przywrócenia porządku na swoim obszarze a z drugiej strony odebraną będzie powstańcom wszelaka iluzya co do stanowiska rządu greckiego.

Wytyczenie granic Albanii.

Mniej trosk niż konsolidacya stosunków w obszarach granicznych południowo-albańskich sprawiło rozgraniczenie północnej Albanii. Międzynarodowa komisya, której przypadło zadanie ostatecznego przeprowadzenia w terenie trasy granicy północnej i północno-wschodniej, ustalonej w wielkich liniach, podjęła znów swe prace, przerwane podczas miesięcy zimowych. Trudności zdały się wyniknąć stąd, że przypadłe Czarnogórze szczepy albańskie Gruda i Hoti dawały do poznania, że stawią opór nowej zwierzchności a rząd czarnogórski widział się zmuszonym przesunąć wojska nad granicę. Aby uniknąć nieporozumień i ich oddziałania, zainicyowaliśmy wysłanie komisyi dla rozgraniczenia w obszar, wchodzący w rachubę.

Inne przesunięcia granic zdają się być już praktycznie przeprowadzone tak, jak je ułożono w traktatach w Bukareszcie i Konstantynopolu, gdyż nowa władza państwowa wszędzie rozpoczęła działanie. Ponieważ nowy rozdział po części nie sprostał istniejącym w rzeczywistości stosunkom narodowym, przeobrażenie to polityczne dokonało się nie bez zaburzeń i tych bardzo godnych ubolewania objawów towarzyszących, które na Bałkanie, jakeśmy już tego doświadczyli, należą do środków działania narodowej propagandy.

Należy się spodziewać, że ten sposób postępowania, nie dający się pogodzić z etycznem pojęciem zasadniczem nowoczesnej państwowości, nie będzie przejętym do nowej ery, ku której teraz Bałkan zmierza.

Uchwalona przez londyński reunion ambasadorów ochrona mniejszości powinna **w** tym wypadku być znakiem przestrogi.

Stosunek do państw bałkańskich.

Nasz stosunek do poszczególnych państw półwyspu Bałkańskiego, jak to już miałem sposobność podnieść podczas ostatniej sesyi delegacyjnej, jest ożywiony wielką życzliwością dla swobodnego i samodzielnego rozwoju tych organizacyj państwowych bezpośrednio z nami sąsiadujących i miejmy nadzieję, że pokojowa praca na polu odrodzenia, której te państwa chcą się obecnie oddać, po krwawych, obfitych w straty wojnach niedawnej przeszłości, będzie korzystną dla dalszego ukształtowania się naszych stosunków do nich.

Rokowania z rządem serbskim.

Podczas przesilenia bałkańskiego mogła się Serbia ponownie przekonać, że objawiamy dla jej rozwoju daleko idącą przychylność. Jeżeli zrozumienie dla tego momentu dotychczas jeszcze nie mogło sobie utorować drogi, to nic powinno nas to mylić w linii wytycznej, aby przy samodzielnem strzeżeniu naszych własnych interesów usilnie dbać o przyjacielskie stosunki z sąsiednim królestwem.

Na pierwszy plan tych stosunków wysunęły się obecnie rokowania, jakie wdrożono z królewskim rządem (serbskim) w kwestyi kolei wschodnich.

Jak wiadomo, towarzystwo utrzymujące ruch na kolejach wschodnich, w którem kapitał austro-węgierski ma większość, zażądało od rządu serbskiego, aby utrzymywanie ruchu na sieci linii kolejowych, należących do Towarzystwa, które po wybuchu wojny na Bałkanie zostały okupowane przez armię serbską, zostało po ukończeniu wojny z powrotem oddane Towarzystwu. Z serbskiej strony podniesiono w tej sprawie trudności, jednakże rząd belgradzki oświadczył gotowość przystąpienia do rokowań w całej tej materyi; rokowania te zostały rozpoczęte w marcu br. i obecnie jeszcze są prowadzone.

Stosunek do Czarnogóry.

Zawsze staraliśmy się utrzymywać dobre stosunki z naszym czarnogórskim sąsiadem. Przesilenie minione wbrew naszej woli kilkakrotnie uwydatniło różnicę zapatrywań między nami. Chcemy się spodziewać, że skoro rząd czarnogórski dał wyraz zamiarowi szanowania uchwał londyńskich i utrzymywania poprawnych stosunków z Albanią, nasz przyjazny stosunek nie dozna dalszego zakłócenia, lecz będzie się rozwijał.

Stosunek do Bułgaryi.

Dwukrotny wynik wyborów do sobrania w Bułgaryi dostarczył dowodu, że Bułgarya po rozczarowaniu, jakie jej przyniósł wynik przesilenia stara się powetować szkody, zrządzone okresem wojennym, co możemy tylko powitać z sympatyą. Bułgarya wstępując na drogę pokojowego odzyskania sił, będzie się przedewszystkiem starała przyswoić sobie nowo nabyte terytorya i podnieść je kulturalnie, przyczem i nadal nie braknie królestwu temu usilnego naszego gospodarczego poparcia. W porozumieniu z oboma rządami zamierzamy stosunek handlowo-polityczny do Bułgaryi, który dotychczas opierał się na innych założeniach, uczynić żywszym i w tym kierunku weszliśmy już w kontakt z rządem w Sofii. Chociaż przy tej sposobności zastano dla naszej inicyatywy najlepsze dyspozycye, to jednak wobec faktu, że rząd bułgarski skutkiem dwukrotnych wyborów do sobrania i związanych z tem spraw polityki wewnętrznej był bardzo silnie zajętym, nie można było jeszcze podjąć konkretnych rokowań.

Rokowania z Grecyą.

Chwilowe trudności, jakie się wyłoniły w związku z ukonstytuowaniem Albanii, mianowicie w sprawie jej południowej granicy, nie mogą zrobić wyłomu w przyjaznych naszych stosunkach do Grecyi, opartych na podstawie wspólnych interesów. Miało to dla mnie wielkie znaczenie, gdy przy sposobności odwiedzin, które złożył p. Venizelos w lutym w Wiedniu, mogłem stwierdzić, że w Atenach nasze dobre dyspozycye dla Grecyi nie są źle zrozumiane, lecz owszem słusznie są oceniane. Od tego czasu wdrożyliśmy z Grecyą rokowania w przedmiocie zawarcia nowego traktatu handlowego, konwencyi żeglugi i kolejowej. Świadomość potrzeby zgodnego uregulowania tego wielkiego kompleksu kwestyi gospodarczych, jaką są przejęte wszystkie miarodajne czynniki i dobra wola dojścia do porozumienia, usprawiedliwiają oczekiwania, że trudna praca prowadzących rokowania te, doprowadzi do rezultatu.

Przyjazny stosunek do Turcyi.

Żywimy nadzieję, że Turcya, która mimo strat, poniesionych w gwałtownej wojnie z prącemi naprzód chrześcijańskiemi państwami bałkańskiemi, pozostała silnym żywiołem na bliskim Wschodzie, skonsoliduje to, co posiada. Ceniąc należycie znaczenie nieuszczuplonego dalszego istnienia ottomańskiego czynnika państwowego, będziemy się starali przyczynić się do poparcia państwowego wzmocnienia i ekonomicznego podniesienia Turcyi. W tym zakresie mamy zarówno polityczny jak i gospodarczy interes. Przez dalszy rozwój naszego przyjaznego stosunku do Wysokiej Porty będziemy najlepiej służyli tym dobrze zrozumianym interesom.

Stosunek do Rumunii.

W Rumunii podczas przesilenia bałkańskiego i po jego zakończeniu dały się zauważyć prądy, wynikłe widocznie ze złego zrozumienia naszego stanowiska podczas przesilenia, — które przez pewien czas przybrały nieprzyjazny charakter wobec monarchii. Ówczesny szef rządu p. Majorescu w mowie, wygłoszonej w dniu 3 stycznia br. wystąpił przeciw tego rodzaju tendencyom i odparł podniesione przeciw monarchii ataki, jako zupełnie nieuzasadnione. W tej mierze dostarczają dosyć materyału do wyrobienia sobie opinii dokumenty, ogłoszone w rumuńskiej „Zielonej księdze“ i w naszej „Czerwonej księdze“. I choć nie chcemy zamykać oczu na wspomniane zajścia, to z drugiej strony jesteśmy przekonani, że żaden poważny polityk sąsiedniego królestwa nie mógłby pomyśleć o rzuceniu na kartę tych wszystkich korzyści, które przyniosły krajowi utrzymywane dotychczas z nami ścisłe i przyjazne stosunki. Także i obecny rząd rumuński kilkakrotnie wyraził szczery zamiar utrzymania na przyszłość dotychczasowego pełnego zaufania charakteru wzajemnych stosunków.

Trójprzymierze.

Przechodząc do omówienia stosunku do wielkich państw, chciałbym przedewszystkiem zaznaczyć, że trójprzymierze, które dowiodło ponownie swej tęgiej spoistości wśród zmiennych przypadków przesilenia bałkańskiego, jest niezmiennie podstawą naszej polityki zagranicznej.

Wizyta cesarza Wilhelma.

Gorąca sympatya towarzyszyła odwiedzinom, jakie złożył cesarz Wilhelm, dostojny sprzymierzeniec naszego wzniosłego monarchy w Schoenbrunie i na zamku Miramare, odwiedziny, które wynikają z osobistych uczuć przyjaźni, które jednakże równocześnie dają bijący w oczy wyraz ścisłego stosunku sprzymierzeńczego między obu mocarstwami środkowo-europejskiemi.

Zjazd w Abacyi.

Wkrótce potem miałem przyjemność powitania w Abacyi włoskiego ministra spraw zagranicznych. Kilkakrotna wymiana zdań, do której to spotkanie dało sposobność, umocniły we mnie przekonanie, że przeobrażenia, zaszłe na bliskim Wschodzie, dały początek nowym wspólnościom interesów między oboma sprzymierzeńcami i że w tym wypadku zainaugurowana przez obie strony polityka sprowadziła nas na równe drogi, do wspólnej pracy. Rezultaty, jakie ta oryentacya już dała zarówno dla utrzymania europejskiego pokoju, jak nie mniej dla zapewnienia wolności i równowagi na morzu Adryatyckiem, zostały w całej pełni uznane przez szerokie koła ludności w monarchii i we Włoszech, i usprawiedliwiają obra-

ny kierunek, w którym pójdziemy i dalej w obustronnem pełnem zaufania porozumieniu.

Trójprzymierze a trójporozumienie.

Przebieg przesilenia bałkańskiego nie pozostał całkiem bez oddziałania na system politycznej równowagi między wielkiemi mocarstwami. Chociaż nadal istnieją obie grupy mocarstw jako takie i system ten, jak przedtem, występuje przy traktowaniu kwestyi europejskich, to przecież na tem polu dało się odczuć pewne ulżenie napięcia.

Już podczas ostatniej sesyi delegacyjnej mogłem na to wskazać, że w decydujących momentach kilkakrotnie dał się słyszeć głos Anglii w duchu pojednawczym, a nie mniej przyczynił się on do pokojowego załatwienia wynikających dyferencyj. W stanowisku Anglii, jakie widzieliśmy wówczas, a także i potem, mogliśmy zauważyć dążenie do zapobieżenia w przyszłości podobnym niebezpieczeństwom, jakie mieściły w sobie wydarzenia niedalekiej przeszłości dla pokoju europejskiego. Taka polityka potrafi usunąć nieporozumienia, któreby mogły wyniknąć między obu grupami mocarstw i do pewnego stopnia wyrównać braki, które tkwią w praktycznem działaniu nieelastycznego systemu równowagi.

Przyjazny stosunek do Anglii.

Jeżeli idzie specyalnie o nasze stosunki do Anglii, to odpowiadają one duchowi tradycyjnej przyjaźni, łączącej monarchię z królestwem angielskiem. Dłuższe odwiedziny, jakie zamierza eskadra angielska złożyć u naszych adryatyckich wybrzeży, dadzą nam sposobność wyrażenia tych przekazanych nam uczuć.

Austrya a Rosya.

Nasz stosunek do Rosyi ma charakter nieustannie przyjazny. Wobec wyrażonych pokojowych tendencyj polityki carstwa i wielkich kulturalnych zadań, jakie sobie wytknęła rosyjska gospodarka społeczna, sądzimy, że możemy oczekiwać dalszego pełnego zaufania ukształtowania się naszych stosunków.

Stosunek do Francyi.

W słowach głębokiego podziwu wspomniał niedawno francuski prezydent ministrów podczas obrad nad budżetem w Izbie o wielkiej mądrości, z jaką nasz wzniosły panujący kieruje losami monarchii. Ta sympatyczna manifestacya wywołała u nas szczere zadowolenie. Chcemy w niej widzieć cenny symptom życzenia rządu francuskiego utrzymywania z monarchią przyjaznych, wzajemnych stosunków, do których przywiązywano u nas zawsze wielkie polityczne znaczenie dla dalszego pokojowego rozwoju międzynarodowego życia.

Jak wynika z powyższego przedstawienia, stosunki monarchii do poszczególnych mocarstw są natury na wskroś zadowalającej.

Starania o utrzymanie pokoju.

Po nieprzyjaznych wystąpieniach, na które byliśmy wystawieni z pewnych stron w tych gorących dniach ciężkiego przesilenia bałkańskiego z powodu strzeżenia elementarnych, żywotnych interesów monarchii, wziął górę trzeźwy sąd, że monarchia w epoce ogólnego przewrotu na bliskim Wschodzie, tuż u bram naszych, występowała jako silnie konserwatywny czynnik państwowy, jako żywioł ładu i pokoju, jako tego pokoju szaniec.

Zwiększone wydatki na armię.

Aby i nadal zachować to stanowisko w sercu Europy, wojskowo uzbrojonej, gotowej do cięcia, postawiono wielkie żądania do zdolności niesienia ofiar i do gotowości ofiar monarchii, a będzie zadaniem miarodajnych czynników państwowych i społecznych wzięcie w rachubę tej rzeczy przez zdwojoną troskę o rozwój dalszy wszystkich warunków gospodarczych.

Starania o rozwój ekonomiczny monarchii.

O ile ministerstwo spraw zagranicznych może współdziałać w tej mierze, poprzemy rodzimy zmysł przedsiębiorczy za granicą przez objaśnienia, inicyatywę i poparcie, bądź to wprost, bądź też przez władze nam podległe.

Otwarcie szerokich obszarów w innych częściach świata pod względem ekonomicznym, które mocarstwa europejskie uczyniły w ubiegłych dziesiątkach lat pożytecznymi dla siebie, stworzyło nowe wartości, rozwarło nowe horyzonty, które wskazują zarobek i pracę także i u nas dla twórczego zmysłu zarobkowania. Cieszy mnie, że mogę stwierdzić, że w monarchii objawia się wzrastające zainteresowanie dla tej sprawy, zainteresowanie, które jak się należy spodziewać, będzie coraz intenzywniej działało, coraz obfitsze w owoce przybierało formy, a które ma zapewnione nasze najgorętsze poparcie.

Koniec posiedzenia.

Po wygłoszeniu expose przez ministra spraw zagranicznych hr. Berchtolda w komisyi dla spraw zagranicznych delegacyi austryackiej zauważył delegat W o l f, że natychmiastowa dyskusya nie jest wskazaną, gdyż przedewszystkiem delegaci muszą się zapoznać z przedłożonymi im materyałami.

Przewodniczący dr. F u c h s oświadczył, że zwoła następne posiedzenie na środę dnia 6 maja godzinę 4 popoł.

Z delegacyi węgierskiej.

Budapeszt, 30 kwietnia.

Komisya dla spraw zagranicznych **delegacyi węgierskiej** odbyła posiedzenie wczoraj o godzinie 6-tej popołudniu. Po wysłuchaniu mowy hr. Berchtolda o polityce zagranicznej, uchwalono na wniosek prezydenta rozpocząć merytoryczne obrady nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych na posiedzeniu w dniu 11 maja przed południem.

Konferencya delegatów polskich.

Budapeszt, 30 kwietnia.

Przed wyjazdem do Krakowa prezydenta dr. L e a odbyła się tam konferencya delegatów polskich zarówno z Izby posłów jak i z Izby panów, na której omawiano wspólne postępowanie w obradach delegacyjnych. Lista mowców do dyskusyi budżetowej, wojskowej i bośniackiej ustalona będzie we środę.

Wrażenie exposé.

Budapeszt, 30 kwietnia.

Exposé hr. Berchtolda nie wywołało szczególniejszego wrażenia wśród delegatów, gdyż jest tylko kronikarskiem wyliczeniem ostatnich wypadków. Ustęp o przyjaznych stosunkach do Rosyi i Rumunii wywołał **niedowierzanie i sceptycyzm.** Najważniejszym ustępem expose jest zapewnienie o złagodzeniu naprężenia w sytuacyi miedzynarodowej.

Budapeszt, 30 kwietnia.

„Pester Lloyd" wyraża zadowolenie z expose hr. Berchtolda i cytując z „Czerwonej księgi" notę hr. Berchtolda do hr. Szoegyenyi'ego z 30 października r. 1912, która zawiera program oryentalny monarchii, przychodzi do przekonania, że urząd spraw zagranicznych wykonał wszystko, co przedsięwziął, wobec czego krytyka polityki zygzaku musi ustać. Tylko ostatnia część programu hr. Berchtolda, tj. wolna droga gospodarcza do morza Egejskiego nie jest jeszcze wykonana. Rokowania w tej sprawie trwają długo i stają się próbą cierpliwości z tych samych przyczyn nieprzyjemnych, jakie odczuwała Europa w czasie ostatnich przesileń, odnoszących się do Serbii.

Dziennik spodziewa się, że także i ta kwestya będzie pomyślnie rozwiązana.

„Szkoła pracy".

(O d c z y t y d r a K. N i t t m a n a.)

Staraniem sekcyi szkolno-pedagogicznej „Stowarzyszenia nauczycielek" w Krakowie, odbyły się w dniach 25 i 27 kwietnia odczyty dra Karola Nitmanna, dyrektora seminaryum nauczycielskiego w Stanisławowie na temat: „Szkoła przyszłości — szkoła twórczej pracy".

Prelegent w pierwszej części odczytu objął programy i hasła teoretyczne, z których wyrosła ewolucya, związana z pojęciem szkoły czynnej pracy, Wskazał mianowicie na kierunek wychowania, który w najnowszych prądach wiedzy, zdąża do głębszego poznania psychologii duszy dziecka i na wpływy szkół angielskich i amerykańskich, których typ odbiega daleko od typu szkół kulturalnych krajów Europy i wraz z budzącemi się dążeniami na polu reformy nauczania, nie mało przyczynia się do przekształcenia dotychczasowych przekonań. Ruch ten w ostatnich czasach bardzo silnie zarysował się w Niemczech, gdzie ideę pracy twórczej zamienia się w czyn i skąd do nas echa szkolnej reformy pod nazwą „szkoły pracy" dochodzą. Dr Nittmann przedstawił, że celem tej szkoły nie jest kierunek fachowy pewnej, ściśle określonej pracy, ale że podstawą nauki, począwszy od klas elementarnych, jest metoda zastosowania zajęć fizycznych do rozwoju umysłowego dziecka. Praca ręczna, jako środek metodyczny, ma być pomocniczą do rozbudzania pracy twórczej, samodzielnej dziecka, ma napełnić je radością, jaką taka właśnie praca daje.

Prelegent wskazał na dwa głośne prądy w Niemczech, gdzie ścierają się zdania dwóch wybitnych szermierzy na polu reformy nauczania, to jest dra Kerschensteinera i prof. Gaudiga i odnośnie do tej kwestyi przedstawił w części drugiej odczytu: „Obraz organizacyi szkół typu nowego w Monachium", a następnie rozwinął program szkół pracy w Dortmundzie i Lipsku. W sposób wyczerpujący, oparty na długoletniem doświadczeniu pedagogicznem, ujął dr Nittmann dodatnie i ujemne strony nowych haseł, a następnie ich ujemne wyniki w razie, gdyby szkolnictwo nasze chciało bezkrytycznie ulegać prądom głośnej dziś w Niemczech „szkoły pracy".

Przewaga zajęć fizycznych w programie szkoły ludowej może równie ujemnie oddziałać na wychowanie szkolne, jak obecna przewaga pracy umysłowej, którą reforma nie bez przyczyny silnie potępia. Szkolnictwo jednak nasze, idąc z postępem czasu, nie może przeoczyć potrzeb nie tylko kulturalnych, ale i narodowych. Nie może zapominać, jak biegunowo różną od germańskiej jest dusza dziecka polskiego, jak różnym jest ustrój nasz społeczny i ekonomiczny od podobnej organizacyi Niemiec.

Duszą każdego typu szkoły będzie zawsze sam nauczyciel, jego uzdolnienie i indywidualność i jego zapał do pracy... Dla polskiego nauczyciela otwarte winny być księgi naszej Komisyi Edukacyjnej. W nich znajdzie on nie tylko programy najżywotniejszych haseł dzisiejszych na polu reformy szkół, lecz znajdzie także tam wiecznie świeży, nie wygasły znicz polskiej myśli w dziedzinie rozwoju duszy polskiej, której „nowiny" z zachodu zagasić nie są w stanie.

Zajmujące prelekcye dra Nittmanna, oparte na studyach i długoletniem doświadczeniu pedagogicznem, ubudziły w licznem audytoryum niezwykłe zajęcie, tem bardziej, że ilustrowane były planami i rysunkami, które zaznajamiały z zakresem i rezultatami nauki klas I, II i III szkoły elementarnej w Monachium, Lipsku i Dortmundzie i dały niejako przegląd tego, co się już w Niemczech pod hasłem „szkoły pracy" uczyniło.

Ujęcie groźnych bandytów z Królestwa.

Kraków, 30 kwietnia.

Jak już donosiliśmy, przed miesiącem komisarz Ręczka aresztował na dworcu kolejowym w Szczakowej dwóch podejrzanych młodzieńców. Odstawiono ich do Jaworzna, a stamtąd do sądu krajowego w Krakowie. W sądzie stwierdzono, że są to 19-letni Jan Makieta i 21-letni Walenty Blukacz, obaj rodem z Piotrkowa w Król. Polskiem. Sędzia śledczy wysłał zapytanie w sprawie tych młodzieńców do władz rosyjskich, które odpowiedziały, że bandyci znani są władzom w gub. piotrkowskiej.

Na skutek odezwy sędziego śledczego przybył wczoraj do Krakowa zastępca naczelnika powiatu w Będzinie, p. Iwanow, w mundurze rosyjskim celem stwierdzenia identyczności bandytów. Za zgodą prezydenta sądu krajowego karnego pozwolono p. Iwanowowi udać się do sędziego śledczego, wobec którego przedstawiono mu więźniów.

W sądzie rozpoznał Iwanow zbrodniarzy, przeto natychmiast rozpoczęto ekstradycyjne postępowanie, po przeprowadzeniu którego zapadnie decyzya Izby radnej co do wydania bandytów w ręce władz rosyjskich.

P. Iwanow przedstawił dokładną działalność bandytów, którzy grasowali przez czas dłuższy razem z 4 innymi w gub. piotrkowskiej. Zorganizowali oni szereg napadów na włościan, a gdy im się te powiodły, urządzili kilka większych zamachów dynamitowych. Pod Głączną w pow. częstochowskim napadli na dom sołtysa i zrabowali 2.500 rubli. Podczas pościgu zabili dwóch strażników. Dalej urządzili zamach dynamitowy na strażników, podczas którego jeden z bandytów padł, gdyż eksplozya poszarpała mu nogi. Urządzili oni także zamach na komisarza II rewiru w Piotrkowie, Arbuzowa, do którego strzelali z brauningów i ciężko go zranili. W jednym pościgu, gdy już mieli wpaść w ręce policyi, Blukacz położył trupem poliemajstra Makłakowa w Piotrkowie.

W czasie jednego napadu obrabowali pewnego obywatela i w lesie pod Głączną rozłożyli obóz celem podziału łupów między siebie. Podczas sprzeczki przy tym podziale Makieta zabił „Julka", znanego pod tym nazwiskiem w gub. piotrkowskiej. Podczas rewizyi, dokonanej w mieszkaniu Blukacza, znaleziono 20 kg. dynamitu z temi samemi kapzlami, jakie znaleziono na miejscu zamachów dynamitowych. Bandyci widząc, że natrafiono na ich ślady, wyjechali do Galicyi i tu spotkał ich los niespodziewany. Sprawiedliwości stało się zadość.

Bandyci przyznali się do popełnionych czynów i mówią, że mają na sumieniu 20 ludzi lekko lub ciężko rannych, kilku zabitych.

Iwanow przybył z polecenia gubernatora piotrkowskiego, Jaczewskiego. Wieczorem odjechał z powrotem do Będzina.

Celem uregulowania nakładu prosimy o wcześniejsze nadesłanie prenumeraty.

Administracya „N. Reformy"

KRONIKA.

Kraków, 30 kwietnia.

Rozpoczęcie półrocza letniego w uniwersytecie. Wczoraj rozpoczęły się wykłady na wszystkich wydziałach w uniwersytecie Jagiellońskim. Także w klinikach krakowskich rozpoczęli wykłady profesorowie medycyny, jak również w instytucie rolniczym w gmachu przy alei Mickiewicza. Zwykłe wpisy zakończyły się 25 b. m., zaś do 1 maja odbywać się będą wpisy słuchaczy za pozwoleniem dziekanów poszczególnych fakultetów; od 1 maja wpisywać się będą mogli słuchacze za specyalnem pozwoleniem senatu akademickiego.

W obecnem półroczu zapisało się dotąd na wszystkie fakultety łącznie z agronomią 2.351 słuchaczów. Jest to liczba znacznie mniejsza w porównaniu z semestrem zimowym. Zwykłym jest jednak objawem ten spadek słuchaczy na letnie półrocze, gdyż dość znaczny procent wyjeżdża na krótsze półrocze na uniwersytety zagraniczne.

W sprawie upaństwowienia gimnazyum realnego w Białej. Ministerstwo nadesłało do zarządu głównego Towarzystwa szkoły ludowej pismo, w którem zawiadamia, że ministerstwo jest skłonne objąć gimnazyum realne w Białej pod bezpośredni zarząd państwowy, o ile Towarzystwo szkoły ludowej zobowiąże się w sposób prawny, że na cele pomieszczenia tego zakładu da bezpłatnie lokale w budynku szkoły ludowej imienia T. Kościuszki, a w swoim czasie odda budynek wolny od ciężarów na rzecz skarbu państwa, do tego zaś czasu opłacać będzie procenty i raty zobowiązań hipotecznych. Nadto Towarzystwo szkoły ludowej oddać ma skarbowi państwa wewnętrzne urządzenie szkolne i zbiory środków naukowych, znajdujące się obecnie w zakładzie.

W sprawie tej odbył zarząd główny T. S. L. narady w Krakowie.

W sprawie budowy dworca osobowego w Krakowie zaznaczyć winniśmy, odnośnie do wczorajszej naszej informacyi, że budowa gmachu dworca osobowego, jako takiego, nie będzie rzeczywiście w tym roku rozpoczęta, albowiem zamiar taki w planie budowlanym na ten rok nie leżał. Natomiast podjęte będą te wszystkie inne, a wcale wydatne roboty budowlane i ziemne, które z przełożeniem dworca osobowego są połączone, jak podkop w ulicy Warszawskiej, budowa innych budynków, regulacya i przygotowanie placu pod różne budowle i t. p. Wogóle w planie budowy dworca osobowego, jak nas z kompetentnej strony zapewniają, co do terminowości żadne nie zaszły zmiany.

Plany na regulacyę wylotu ul. Wolskiej zostały złożone w tutejszem Muzeum techniczno-przemysłowem. Publiczność będzie je mogła oglądać bezpłatnie przez dni 14 począwszy od dnia jutrzejszego od godziny 9—1 w południe i od 3—6 po południu.

Z teatru ludowego. Dzisiaj we czwartek premicra nowego wodewilu St. Turskiego „Lola z Ludwinowa". Dowodem zainteresowania, jakie sztuka wywołała, jest od paru dni trwająca ożywiona sprzedaż biletów w kasie zamawiań. Obsada głównych ról jest następująca: Lola, p. Święcicka, „gruby Józik" p. Turski, praczka Kręcikowa, p. Kolman, Staszka, andrus w spódnicy, p. Milska, „werkfirer" Ciepły, p. Bienin, kapitalista Kręcki, p. Morzewski. Afisz zapowiada szereg charakterystycznych tańców: „Marsz", „Polka przedmieść krakowskich", „Tango ludwinowskie", „Kadryl komiczny"; śpiewy: „Piosenka tutkarek", „Duet ludwinowski", „To co lubią dziewczęta", „A gdy Bozia bobo da"; kuplety: „Choć jestem silny" (kuplet grubego Józika), „Nie wierzcie tuciarki żadnemu mężczyźnie" (kuplet Staszki) i „Andrusy nadwiślańskie".

Oddział konny Sokoła bierze udział w uroczystym obchodzie ku czci konstytucyi 3 Maja. Zarząd Oddziału wzywa wszystkich członków umundurowanych, ażeby zgłosili swój udział najdalej do piątku 1 maja w kancelaryi Oddziału w godzinach między 6 a 8 wieczorem. Równocześnie wzywa zarząd wszystkich członków umundurowanych, ażeby w sobotę dnia 2 maja stawili się niezawodnie w mundurach w lokalu Oddziału przy ulicy Smoleńsk l. 32 o godz. 8 wieczorem.

Kurs oświatowy (techniki oświatowej) odbędzie się w Krakowie w pierwszym tygodniu lipca 1914 roku staraniem Uniwersytetu Ludowego im. Mickiewicza i obejmie sprawy następujące: Organizacya i zarządzanie tow. oświatowemi (Warunki prawne. Typy organizacyj oświatowych. Korespondencya. Rachunkowość z ćwiczeniami). Bibliotekarstwo: (Zadania i typy bibliotek. Wykład techniki bibliotekarstwa z pokazami urządzeń.) Organizacya wykładów. (Zagadnienia metodyczne. Środki pomocnicze, projekcya — z pokazami i dyskusyami). Zwiedzania i wycieczki. (Organizacya. Metodyka. Ochrona zabytków historycznych i zabytków przyrody). Codziennie odbywać się będą 3—4 godziny wykładów i 3 godziny ćwiczeń. Zgłoszenia przyjmuje Biuro T. U. L. (Dunajewskiego 7) w Krakowie.

Z Tow. tanich domów. W dniu 19 kwietnia odbyło się w sali Towarzystwa tanich domów przy ulicy Bocheńskiej walne zgromadzenie Towarzystwa budowy tanich domów mieszkalnych i domów robotniczych. Dr Adolf Meisels, jako zastępca przewodniczącego, przedłożył sprawozdanie zarządu za rok 1913 i bilans, tudzież rachunek zysków i strat. Wedle tego sprawozdania Towarzystwo, z końcem roku 1913, liczyło 438 członków z udziałami na kwotę K 146.000 hal. 47. — Nieruchomości Towarzystwa, a mianowicie 3 domy przy ulicy Bocheńskiej, 3 domy przy ul. Koletek i dom przy ulicy Rabina Meiselsa, reprezentują wartość K 696.339 hal. 91. Fundusze rezerwowe, które z końcem roku 1912 K 9320 — wynoszą z końcem roku 1913 K 10.587. Po sporządzeniu bilansu otrzymało Towarzystwo subwencyę z ministerstwa robót publicznych 700 K, a z Kasy Oszczędności subwencyę za rok 1911 i 1912 w kwocie 750 K. Zgodnie z wnioskiem zarządu uchwalono wypłacić za rok 1913 tylko 3 procent dywidendy od udziałów, a to z tego powodu, że od pożyczek hipotecznych podniesiono procent. Skoro tylko nastąpi obniżka stopy procentowej, dywidenda będzie mogła być wypłacaną w pierwotnej wysokości w kwocie 4 proc.—

Na wniosek p. Baneta uchwalono jednogłośnie, że przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie wydziału i uchwalono wydziałowi absolutoryum.

Następnie wybrano do Rady nadzorczej następujących członków: dra Leona Adera, Kopla Baneta, inż. Ferdynanda Fischera, Abrahama Gehorsama, dra Adolfa Grossa, Leona Guttera, prof. Adolfa Lilientala, Zygmunta Perlbergera (w miejsce zmarłego członka Jerzego Simchena), Wilhelma Rosenbauma, dra Antoniego Schudmaka, Józefa Wallacha i inż. Józefa Weinbergera.

„Pomoc Bratnia" w Zakopanem. Koło krakowskie Tow. Domu Zdrowia uczącej się młodzieży polskiej „Pomoc Bratnia" w Zakopanem zwraca się do instytucyj społecznych, lekarzy i całego ogółu z gorącą prośbą o nadsyłanie wszelkich materyałów, odnoszących się do walki z gruźlicą, jako to sprawozdań, odezw i druków do archiwum Koła pod adresem: Koło krakowskie Tow. „Pomoc Bratnia" w Zakopanem, uniwersytet, sala nr. 2.

Niewłaściwa reklama. Wczoraj rano można było zauważyć na szybach wystawowych, latarniach, a dzisiaj znów na ławkach na plantach i murach kamienic porozlepiane nocą karteczki z napisem Bi-ba-bo. Stwierdzając niewłaściwość tego rodzaju reklamy, która szpeci estetyczny wygląd miasta i plant, nadmieniamy równocześnie, że reklamowany wyrób jest pochodzenia pruskiego; należy go zatem jak najenergiczniej bojkotować. (Sekcya bojkotowa Akademickiego Koła „Straży Polskiej").

Tow. sportowe „Wisła" urządza doroczne walne zgromadzenie w dniu 15 maja b. r. w lokalu własnym w Parku sportowym (dawne Oleandry) o g. 6 wieczorem. Na wypadek braku kompletu odbędzie się następne o godzinie 7.

Emigracya. Przez Kraków przejechało wczoraj na roboty do Prus 900 osób, do Ameryki zaś przeszło 200 ludzi. Za nieuprawniony wyjazd do Ameryki wrócono do miejsc przynależności 26 popisowych, a za fałszywe legitymacye aresztowano 8 ludzi, których odstawiono „pod Telegraf".

W powrocie z Prus przyszło przedwczoraj kilku wynędzniałych ludzi, z popuchniętemi nogami, obwiązanemi szmatami. Biedacy szli piechotą z Hanoweru aż do samego Krakowa. Tu otrzymali bilety wolnej jazdy i zapomogi.

Polowanie na ulicy. Wczoraj po południu z balkonu domu przy ul. Radziwiłłowskiej jakiś chłopiec strzelał z flobertu do ściany przeciwległego domu. W czasie tym przechodził tamtędy żołnierz i został ugodzony śrutem w głowę.

Plaga kieszonkowców. Od dłuższego czasu kieszonkowcy grasują bezkarnie po ulicach i placach Krakowa, napadając w biały dzień szczególnie na parie. Mimo aresztowania kilkunastu „specyalistów", plaga ta nie ustaje. Wczoraj wyciągnął jakiś wyrostek z torebki p. Maryi Starczewskiej 380 koron, gdy przechadzała się po ul. Wolskiej. — W kościele św. Józefa skradł p. Rauthierowej chłopak klęczący koło niej torebkę z 30 koronami. — W kościele Maryackim skradziono p. Józefowi Orleńskiemu laskę z srebrną gałką.

Włamania. Onegdaj włamano się do szynku przy ul. Kopernika i do sklepu z wędlinami przy ul. św. Krzyża. Pod zarzutem tych kradzieży aresztowano Bartosika, znanego rzezimieszka i odstawiono go „pod Telegraf".

Do restauracyi przy ul. Wielopole włamał się wczoraj nad ranem 23-letni Stefan Podsiadło. W chwili, gdy wynosił towar aresztował go żołnierz policyjny.

Z kroniki policyjnej w Podgórzu. Na Małym rynku uganiają wieczorami chłopaki i kradną przechodzącym paniom torebki, wyrywając je siłą z rąk. Za te kradzieże policya aresztowała 14-letniego Stanisław Pajdę i Jana Pachockiego. Pajdę odstawiono do sądu, a Pachockiego pozostawiono w aresztach miejskich.

Z kraju.

Z powiatu wielickiego piszą nam:

Kogo podróże po kraju raz po raz z miejsca na miejsce przenoszą, tego ponad wszystko inne musi uderzać jedno górujące zjawisko, a mianowicie niesłychana przemiana wsi polskiej. Ani koleje, ani kanały, ani obwałowanie rzek nie mają tego znaczenia w historycznym rozwoju tej ziemi, jakie ma to powolne, nieustanne przeobrażanie się wiosek naszych, sięgające do głębi chałup, obejmujące duszę ludu, jego pojęcia gospodarcze, jego sposób zarobkowania, jego rozrywki.

Te myśli, tak naturalne i często, iż prawie pospolitemi się stają, nasunęły się znowu piszącemu te słowa, gdy mu po latach wielu wypadł popas w Mogilanach. Los szczęśliwy zdarzył, że niebawem w teatrze miejscowym podnieść się miała zasłona. Nie omija się takiego widowiska. Na teatry włościańskie patrzymy przez ćwierć wieku. Sto razy powiedziano już, czem one są dla umysłowości ludu polskiego i dla jego świadomości obywatelskiej. Nie zawsze zdajemy sobie atoli sprawę z tego, czem te teatry były w początkach, a czem stają się dziś. Od monotonnego recytowania wyuczonych ról przeszły one po niejakim czasie w okres inny. — Grający nauczyli się podpatrywać w sztuce ustępy efektowne, zwroty jaskrawe, nauczyli się wywoływać wrażenia, zadziwiać, rozśmieszać, roztkliwiać.

I to dziś już przemija. Sztuka aktorska na wsi znowu dźwignęła się na szczebel wyższy. Amatorowie zaczynają zestawiać w myśli utwór dramatyczny z rzeczywistem, realnem, codziennem życiem chłopskiem. Zaczynają wyszukiwać w życiu obrazy, odzwierciedlające to, co autor chciał wyrazić w sztuce. Zastanawiają się nad tem, jak biedne, szare życie chłopskie przedstawia się patrzącym z boku i wysilają się, by tak samo przedstawiło się tym, którzy mają oglądać je na scenie.

Grano poczciwych, starych „Łobzowian" i „Błażka Opętanego". Warto było wejść i pozostać do końca. Pogłębiła się dusza ludu od pierwszych, prób teatru włościańskiego w Polsce.

Nic dziwnego, że w Mogilanach jest to widoczniejsze, niż gdzieindziej. Tam teatr ma opiekę szczególną. Rozwija się pod skrzydłami szkoły miejscowej. Kierownik jej, p. Ludwik Kumala, wdziewa sukmanę i staje na scenie w rzędzie aktorów, wprowadzając w grę właściwe tempo, intonacyę i giest. Panie: Kumalowa, Wawrzeszkiewiczowa, Gócwówna i Michalczykówna stanowią dzielne kadry sił żeńskich, a p. Rogalski, będąc w jednej osobie aktorem i dekoratorem, jest jakgdyby personifikacyą tego wszechstronnego wpływu szkoły na uszlachetnienie poczucia estetycznego u ludności wiejskiej.

Teatr mogilański mówi wiele temu, kto umie patrzeć i słuchać. Mówi więcej, niżeśmy tu powtórzyć zdołali. (T.)

Ze świata.

Awans majowy w armii. W lekarskim korpusie oficerskim zostali zamianowani: starszymi lekarzami sztabowymi I klasy starsi lekarze sztabowi II klasy Paweł Jaglarz przy szpitalu garnizonowym nr 3, tudzież Maryan Gidlewski, szef sanitarny 4 dywizyi kawaleryi; lekarzami sztabowymi lekarze pułkowi: Leon Czapliński przy p. p. nr 80, Grzegorz Bardecki przy szpitalu garnizonowym nr 14, Franciszek Karaś przy szpitalu garnizonowym nr 11, Maryan Koczyrkiewicz przy p. p. nr 95, Stefan Karaś przy p. ul. nr 11.

W korpusie oficerskim audytorów zostali zamianowani: pułkownikiem audytorem podpułkownik Antoni Woźniakowski, podpułkownikiem audytorem major Jan Czapliński (Kraków).

Zamach morderczy. Z Wiednia piszą: W sobotę, 25 b. m., aresztowano Samuela Lauba, 33-letniego handlarza koni, rodem ze Lwowa, pod zarzutem usiłowanego morderstwa na osobie żony. Laub — jak jego żona zeznała — wsypał jej do wina lysolu. Laubowa pozostaje w opiece szpitalnej. Niedobrane małżeństwo znajduje się w procesie rozwodowym. Laub na rozwód nie chciał się zgodzić, gdyż musiałby żonie zwrócić znaczny posag, jaki mu wniosła.

Letni rozkład jazdy na kolei Północnej, obowiązujący od 1 maja b. r., został już ogłoszony. Z ważniejszych zmian podnosimy te, które odnoszą się do Krakowa i Galicyi.

Pociąg pospieszny nr. 2 odjeżdżający z Krakowa o godz. 6 m. 52 rano będzie mieć w Dziedzicach bezpośrednie połączenie z Bielskiem. Przyjazd do Wiednia o g. 3 po południu (o 10 m. wcześniej).

Pociąg pospieszny nr 3, odjeżdżający z Wiednia o godz. 10 m. 25 w nocy, tudzież pociąg pospieszny nr 4, odjeżdżający z Krakowa o godz. 10 m. 15 w nocy, będą na całej przestrzeni Wiedeń-Kraków mieć tylko wagony I i II kl. Wagon Cheb-Podwołoczyska nie będzie znajdować się przy tych pociągach.

Pociąg pospieszny nr. 5 będzie z Wiednia odchodzić o godz. 7 m. 28 rano (6 minut wcześniej), a do Krakowa przybywać będzie o g. 2 m. 33 (12 minut wcześniej).

Pociąg pospieszny nr. 6 będzie odchodzić z Krakowa o godz. 2 m. 40 po poł. (5 minut później), otrzyma w Lundenburgu połączenie z Bernem, a będzie przybywać do Wiednia o g. 9 m. 32 w nocy (18 minut wcześniej).

Pociąg pospieszny nr. 7 będzie wychodzić z Wiednia o g. 7 m. 58 wieczór (13 m. później), a w Oświęcimiu nie będzie się zatrzymywać.

Pociąg pospieszny nr. 8, wychodzący z Krakowa o g. 12 m. 48 w nocy, nie będzie zatrzymywać się w Dziedzicach.

Pociąg ekspresowy nr. 101 będzie kursować tylko do 14 maja; zaś pociąg ekspresowy nr. 102 — Wiedeń—Cannes — tylko do 12 maja włącznie.

Sezonowe pociągi kąpielowe Karlsbad—Podwołoczyska będą kursować od 15 maja.

Na linii Dziedzice—Żywiec będzie kursować nowy pociąg nr. 1337, wychodzący z Dziedzic o g. 1 m. 42 w nocy, a mający połączenie z pociągiem pospiesznym nr. 7 do Bielska. Zaprowadzony będzie także pociąg powrotny, który ułatwi połączenie z Krakowem.

Pociąg pospieszny nr. 1409 będzie dochodzić aż do Mysłowic z Krakowa, a pociąg pospieszny nr. 1407/1507 będzie iść o g. 2 m. 6 z Trzebini do Granicy.

Zmarli:

Dr Stanisław K u b i s z t a l, emer. prof. gimnazyalny, umarł we Lwowie, w 73 r. życia.

Składki: Na pomnik Tadeusza Kościuszki złożono 30 koron, zebrane przy święconem w Tow. Bratniej pomocy kelnerów.

Z kalendarza. We czwartek dnia 30 kwietnia: Katarzyny Sen. i Maryana w.

Wschód słońca dnia 26 kwietnia o godzinie 4 m. 21; zachód o godz. 6 m. 54; długość dnia godzin 14 m. 33.

Repertuar teatru miejskiego im. Słowackiego w Krakowie.

We czwartek: „Snob".
W piątek: „Nadzieja".
W sobotę: „Człowiek z budki suflera".
W niedzielę: po południu: „Kordyan"; wieczór: „Człowiek z budki suflera".

Repertuar teatru ludowego w Parku Krakowskim.

We czwartek: „Lola z Ludwinowa".
W piątek: „Lola z Ludwinowa".
W sobotę: „Lola z Ludwinowa".
W niedzielę: popołudniu: „Za wolność naszą i waszą"; wieczór: „Lola z Ludwinowa".

Kronika lwowska.

Lwów, 30 kwietnia.

Siczyński współpracownikiem pisma w Ameryce. Ze Lwowa telefonują: „Nowe Słowo" zapowiada, że w tych dniach przedrukuje feljeton pióra Mirosława Siczyńskiego z amerykańskiego pisma, w którem Siczyński stale zamieszcza swe prace, podpisane pełnem nazwiskiem.

Deputacya sędziów przysięgłych, zasiadających w procesie o zdradę stanu, udała się wczoraj do prezydenta sądu karnego Kiljana, któremu przedłożyła memoryał, z prośbą, aby rząd wyznaczył im odpowiednie dyety za pełnienie obowiązków sędziowskich w obecnym procesie. Dzisiaj udaje się deputacya do prezydenta wyższego sądu krajowego Czerwińskiego w tej samej sprawie.

Repertuar teatru lwowskiego.

We czwartek: „Polska krew".
W piątek: po południu: „W gołębniku"; wieczór: „Za Wisłę"!
W sobotę po południu: „Robert i Bertrand", czyli „Dwaj złodzieje"; wieczór: „Polska krew".

Dział ekonomiczny.

* **Krajowa Rada kolejowa** odbyła we Lwowie posiedzenie , które trwało od godziny 10 do 12 m. 45, pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego p. Dąmbskiego. Na wstępie p. Dąmbski poświęcił serdeczne wspomnienie pamięci ś. p. marszałka krajowego hr. Gołuchowskiego. poczem referenci krajowego Biura kolejowego przedłożyli sprawozdanie o stanie kolei lokalnych i o programie budowy nowych linij kolejowych. Rada kolejowa przyjęła do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wynikach eksploatacyi kolei lokalnych, będących w zarządzie Wydziału krajowego w ostatnim roku. Wyniki te były na ogół bardzo korzystne, albowiem wszystkie koleje wykazały zyski, z wyjątkiem dwóch linij: Muszyna-Krynica i kolei wązkotorowej Przeworsk-Dynów. Najrentowniejsze są koleje Piła-Jaworzno, dająca przeszło 12 proc. dywidendy, Trzebinia-Skawce, dająca 8 proc. dywidendy. Dzięki podniesieniu taryf kolejowych, także linia Kołomyja-Delatyn-Stefanówka daje po raz pierwszy dywidendę w wysokości 4 proc. Również przyjęła Rada kolejowa do wiadomości program rządowy kolei lokalnych, oraz żądanie zmiany i uzupełnień tego programu, uchwalone przez Sejm.

Na wniosek prof. Górskiego Rada kolejowa uchwaliła zwrócić się z życzeniem za pośrednictwem Wydziału krajowego do zarządu kolei lokalnych, aby wyznaczano corocznie większe sumy na cele inwestycyjne i na cele odnowienia torów kolejowych i parku wozowego.

Nadto wyraziła Rada kolejowa życzenie, aby Wydział krajowy przyspieszył rokowania z właścicielami pokładów granitowych w Roztoce w Tatrach i powziął jak najrychlej decyzyę w sprawie projektowanej kolei granitowej z Nowego Targu lub z Poronina.

Zamykając posiedzenie, oznajmił przewodniczący, że peryod 3-letniej kadencyi Rady kolejowej ukończony został i Wydział krajowy przystąpi do nominacyi nowej Rady na dalsze trzechlecie.

Berlin, 29 kwietnia. (Zamknięcie giełdy). Nowy Jork —·—, Warszawa krótkie —·—, Wiedeń krótkie 85·05, Austryackie noty 85·10. Rosyjskie noty 214·95, Amerykańskie noty 419·50, 3-prc. pruskie konsole 78·—, włoskie —·—, $4^1/_2$ prc. polskie listy zastawne 88·10, Niemiecki bank państwowy 134·50, Austryackie akcye kredytowe 194·—, Berlińskie Towarzystwo handlowe 152·75, Diskonto Komandit 188·—, Austryackie koleje państw. 154·50, Lombardy 21·37, Kanada Pacific 193·25. Losy tureckie 165·50, Hohenlohe 107·—, Phönix 236·75, Gelsenkirchner 182·—, Hamburg-Ameryka Packetf. 129·62, Hansa 259·—, Północny Lloyd 113·62.

Wiedeń, 29 kwietnia. Cukier stale. 21.20—30; 22.05—15 Spirytus i nafta niezmienione.

Paryż, 29 kwietnia. Renta 3 prc. —·—, Mąka 86·72.

Berlin, 29 kwietnia. Austryackie banknoty 85·10, Spirytus —·—.

Frankfurt, 29 kwietnia. Austr. kred. 194·—. Koleje państwowe 154·—, Disconto 188·—, Laura —·—. Usposobienie: silne.

Wiedeń, 29 kwietnia. Przy zamknięciu dzisiejszej giełdy popołudniowej notowano:

Akcye: Austr. Zakł. kred. 613·50, węg. Zakł. kredyt. 803·25, Anglobanku 333·50, Unionbanku 584·50, Länderbanku 499·25, Bankvereinu 513·75. Bodencredit 1173·—, Galicyjsk. Banku hipotecznego 641·—, Akcye praskiego Banku kredyt. 657·—, Kolei państwowych 704·75, kolei południowej 101·—, kolei północnej 49·60, kolei czerniowieckiej —·—, Alpiny 824·25, Rima Muranyi 642·25, Praskiego Tow. żelaznego 2566·—, Fabryki broni 929·50, Akcye tureckie tyt. 436·50, Gal. Karp. Tow. naft. 958·—, Obl. węg. indemniz. —·—, Renta majowa 81·90, Austr. renta koron. 82·10, Węgier. renta koron. 80·75, 56-letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 90·40, 56-letnie 4 i pół proc. Tow. kredytowego ziemskiego 91·—, 56-letnie 4 i pół proc. Tow. kredyt. ziems. 91·—, 4% Listy Banku hip. 83·25, $4^1/_2$% Listy Banku hip. 90·—, 5% Listy Banku hip. —·—, 4% Listy Banku kraj. 84·25, $4^1/_2$% listy Banku kraj. 90·75, 4% Gal. Obl. propin. 97·75, 4 proc. Gal. pożyczka kraj. z r. 1893 82·75, 4% pożyczka m. Lwowa 80·75, 4% pożyczka m. Krakowa 80·—, Losy tureckie 223·25, Marki 117·40, Ruble 252·—, Rosyjska pożyczka —·—. Skoda 754·75, Powsz. B. depoz. 546·—.

Usposobienie:

Wiedeń, 29 kwietnia. Kursa giełdy wiedeńskiej:

Losy: a) procentowe: Austryac. zakładu kredytowego obl. prc. z r. 1880 3-prc. 277·50, Austryackiego zakładu kredyt. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 244·50, Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 271·50, Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 227·—, Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 5-prc. 106·—, b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 4 złr. 25·75. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 474·—, Pożyczka m. Lublany 20 złr. 58·—, Czerwonego krzyża austryack. tow. 100 złr. 52·—, Czerwonego krzyża węg. Tow. 5 złr. 28·75, Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 221·75, Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 226·75, Tureckie oblig. prem. kolei prc. 75·—, Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 467·—.

Giełda zbożowa.

Budapeszt, 29 kwietnia. Targ zbożowy.

Pszenica na kwiecień —·— do —·—; pszenica na maj 13·19 do —·— pszenica na październik 11·93 do —·—; żyto na kwiecień —·— do —·—; żyto na październik 9·59 do —·—; owies na kwiecień 0·00 do —·—; owies na październik 8·24 do —·—; kukurudza na maj 7·23 do —·—; kukurudza na lipiec 7·35 do —·—; kukurudza na sierpień —·— do —·—; rzepak na sierpień 15·85 do —·—.

Oferty: mierne. Chęć kupna: mierna. Usposobienie: silne; pogoda: piękna.

Sprawozdanie syndykatu rolniczego z targu zbożowego, w Krakowie na Kleparzu dnia 28 kwietnia.

Tendencya ogólna: bardzo silna, zaofiarowanie: małe, chęć kupna: dobra, obroty: małe.

Sprzedawano: Pszenicę czerwoną i żółtą (73/75) od 10·30 do 11·30; pszenicę uszkodz. od 8·60 do 10·—; pruską od 12·— do 12·30; morawską (75/77) od —·— do —·—; żyto dworskie (67/69) od 9·25 do 9·50; żyto targowe od —·— do —·—; żyto węgierskie od —·— do —·—; żyto poznańskie (70/71) od 10·20 do 10·40; jęczmień do siewu od 8·65 do 9·—; jęczmień browarniany od 7·55 do 8·65; jęczmień na krupy od 0·— do 0·—; jęczmień na paszę od 0·— do 0·—; owies do siewu od 8·88 do 9·—; owies na paszę dworski 7·75 do 7·85; owies targowy od 0·— do 0·—; owies węgierski od 0·— do 0·—; Kukurudzę węgierską nową od 8·40 do 8·55; kukurudzę węgierskę starą od 0·— do 0·—; kukurudzę rosyjską nową od 0·— do 0·—; kukurudzę rumuńską nową od 8·55 do 9·15; cinquantin nową rumuńską od 9·60 do 10·—.

Wszystko za 50 kg. loco Kraków, bez opłaty spożywczej. — Wyborowy towar wyżej notowań. Gorszy towar niżej notowań.

O obrazę czci.

Kraków, 30 kwietnia.

Na wczorajszej rozprawie po przerwie przesłuchiwano w dalszym ciągu świadka Stapińskiego, który zeznaje, iż artykuł przeciwko hr. Lasockiemu napisał p. Biedroń bez jego wiedzy. Dziwi się jednak, dlaczego hr. L. te ustępy inkryminuje. Hr. L. zdawał sobie sprawę, że występując przeciwko „Canadian-Pacific", popiera „Pool".

Przew.: Tu nie chodzi o zapatrywanie świadka, ale o to, czy hr. Lasocki odniósłby korzyść osobistą w popieraniu „Poolu".

Świadek: Ja z tej kampanii odniosłem polityczną korzyść. I hr. Lasocki odniósłby korzyść polityczną i osobistą. Pobudki jego mogły być tego rodzaju, że mnie obali z powodu emigracyi, co byłoby dla niego zwycięstwem politycznem, ale jestem przekonany, że materyalnej korzyści nie miał na celu.

Przew.: Którą emigracyę uważa pan za lepszą?

Świadek: Takiego wypadku nie znam, by emigrant osiadł w Paranie, sprzedał dobrze grunt i powrócił do kraju z kapitałem. W Kanadzie włościanin dobrze się rządzi, gdyż po wybudowaniu gospodarstwa sprzedaje je drugiemu i wraca z pieniędzmi do kraju lub kupuje większe gospodarstwo. Emigracya kanadyjska, czy stała, czy powrotna, jest dla chłopa polskiego korzystną.

Przewodniczący zarządza pauzę.

Po pauzie.

Po pauzie obrońca dr Przeworski zadaje świadkowi szereg pytań.

Obr. Przeworski: Kiedy pan poseł rozmawiał z szefem sekcyjnym Riedlem?

Świadek: Po nadaniu koncesyi.

Adw.: Przeworski: Czy świadek był w Kanadzie?

Św.: Tak. W niektórych okolicach Kanady, miałem także styczność z chłopami na emigracyi.

Obrońca: Czy świadek starał się o przywrócenie Lasockiego na starostę?

Przewodn.: Uchylam to pytanie.

Obrońca: Czy prawdą jest, że hr. Lasocki starał się o ministerstwo i czy świadek wie o tem, że hr. Lasocki postawił w klubie P. S. L. kandydaturę na ministra?

Przewodn.: Uchylam to pytanie.

Przewodniczący odczytuje wnioski dowodowe już przyjęte na poprzedniej rozprawie.

Adw. Rowiński zgłasza nowe wnioski dowodowe z racyi słów, jakie padły na wczorajszej rozprawie . W kwestyi Parany prosi o przytoczenie interpelacyi Stapińskiego w delegacyi w sprawie emigracyi, w której stwierdza, że w „Canadian-Pacific" jest zaangażowany kapitał niemiecki. Tak więc i po jednej i po drugiej stronie, wedle orzeczenia Stapińskiego, jest kapitał niemiecki. Nie tylko Prusakom zależało na emigracyi polskiej, ale i Rosyi. U wychodźców popisowych do Kanady znajdowano paszporty rosyjskie, z czego wniosek, że Rosyi chodziło w ten sposób o osłabienie państwa austryackiego. Na fakt, iż Prusacy mieli interes w emigracyi do Kanady, wprowadza dowody z rewelacyj red. Krysiaka.

Następnie prosi o wprowadzenie szeregu dowodów, celem stwierdzenia niewłaściwości napadu „Przyjaciela Ludu" na hr. Lasockiego. Prosi o wprowadzenie jako świadka posła Banasia, posła Długosza, red. Rymara, Baranowskiego i innych, na różne okoliczności, łączące się ze sprawą „Canadian-Pacific" i „Przyjaciela Ludu".

Obrońca adw. Przeworski sprzeciwia się dopuszczeniu tych wszystkich dowodów adw. Rowińskiego i stawia szereg wniosków na powołanie p. Altmana i posła Długosza, iż Stapiński nie brał z „Canadian-Pacific" żadnych pieniędzy.

Na okoliczność, iż p. Stapiński nie brał zapłaty za artykuły umieszczane w „Przyjacielu Ludu", prosi o powołanie administratorki tego pisma p. Hellerowej.

Po przemowie obrońcy i adw. Rowińskiego przewodniczący odracza rozprawę do dnia dzisiejszego na godz. 9 rano.

Proces o zdradę stanu.

(Telefonem.)

Lwów, 30 kwietnia.

Na wczorajszej rozprawie przesłuchano kilku włościan prawosławnych z Grania, którzy bywali na kazaniach ks. Sandowicza. Oświadczyli oni, że ks. Sandowicz mówił tylko o miłości i ewangelii.

Żona oskarżonego ks. Sandowicza, Pelagia, prawosławna, Rosyanka, zeznaje za pośrednictwem tłómacza sądowego. Oświadcza, że mąż mówił kazania z podręcznika. Pisał, przekreślał, przepatrywał ewangielię, a potem robił kazania. Na pierwszem pochwalił włościan, że przeszli na prawosławie i objaśniał symbol wiary i różnice dogmatyczne. Mówił, że głową cerkwi jest Chrystus, a nie papież. Prawosławia nie zachwalał, nie mówił też ani o Lachach, ani o Ukraińcach. Włościanie, którzy przychodzili do niego, czytywali u niego „Gołos Naroda" i „Łemka". O Rosyi nie mówili. Mąż nie dostawał też z Rosyi żadnych pieniędzy.

Dzisiaj dalszy ciąg rozprawy. Pozostaje jeszcze do przesłuchania około 40 świadków.

Choroba cesarza.

(Telefonem.)

Biuletyn.

Wiedeń 30 kwietnia.

O stanie zdrowia monarchy wydano następujący biuletyn: Objawy kataralne z wczoraj na dzisiaj zmniejszyły się, zresztą stan zupełnie zadowalający. — Cesarz spędził dzisiaj 5 kwadransów w małej galeryi.

Wiedeń 30 kwietnia.

Z Budapesztu donoszą, że arcyks. Franciszek Ferdynand po wygłoszeniu mowy tronowej rozmawiał z prezydentem delegacyi austryackiej hr. Silva Tarouca i wiceprezydentem dr. Leem. W rozmowie z prezydentem hr. Sylvą Tarouca, tak samo jak później w rozmowie z prezydentem delegacyi węgierskiej hr. Zichym zaznaczył następca tronu, że polepszenie w stanie zdrowia cesarza jest tak znaczne, iż można powiedzieć, że niedyspozycya jest usunięta. Wczoraj dopiero widziałem cesarza — powiedział następca tronu — i osobiście to stwierdziłem.

Wiedeń. Także wczorajszy wieczorny biuletyn o stanie zdrowia cesarza brzmi korzystnie. Popołudniu odbył cesarz godzinny spacer w galeryi schoenbruńskiej. Wczoraj czuł się cesarz świeższym i był w dobrem usposobieniu.

Ulster.

(Telegr. „Nowej Reformy".)

Londyn. Oczekują tu z wielkiem naprężeniem zachowania się armii. Oficerowie wprawdzie, jak słychać, oświadczają, że będą posłuszni rozkazom, wydanym w imieniu króla, stawiają tylko jeden warunek, a mianowicie, aby nie kazano im strzelać. Rząd na razie tem się zadowalnia.

Na razie operacye wojskowe ograniczają się się tylko do obsadzenia całego Ulsteru, dla odcięcia dowozu broni. Zarząd wojskowy Ulstermenów zakupił wielką ilość drutu kolczastego, aby przy pomocy tych drutów poprzecinać wszystkie drogi w kraju i utrudnić marsz wojsk rządowych.

Belfast. Eskadra 11 pancerników zawinęła wczoraj w zatoce Bangor.

Wojna w Ameryce.

(Telegramy „N. Reformy".)

Pośrednictwo państw południowo-amerykańskich.

Waszyngton. Ambasador brazylijski zakomunikował sekretarzowi państwa Bryanowi, że najbliższy krok pośredniczących państw miał na celu doprowadzić do zawieszenia broni.

Meksyk. (WAT). W tutejszych kołach politycznych sądzą, że Huerta przyjął pośrednictwo republik południowo-amerykańskich tylko pod warunkiem, że będzie uznany za prezydenta.

Londyn. Dzienniki donoszą z Meksyku, że Huerta mimo uchwały Izby deputowanych, wzywającej go do ustąpienia, zostaje na stanowisku i jest zdecydowany rozpocząć wojnę gerylasową ze Stanami.

Postawa powstańców.

Medyolan. „Corriere de la Sera" donosi z Meksyku, że przywódcy powstańców prowadzą z rządem rokowania pokojowe. Chodzi jeszcze o zachowanie się generała Villi, który stoi na czele powstania w Meksyku północnym. Huerta jeszcze ciągle jest panem sytuacyi i ma za sobą całą armię.

Chicago. Z Chihuahua donoszą, że generałowie Villa i Carranza postanowili, iż powstańcy mają być tylko widzami zamieszek meksykańsko-amerykańskich, chyba, żeby zaatakowano teren powstańców.

Londyn. Z miasta Meksyku donoszą, że obawiają się tam marszu powstańców na miasto.

Sytuacya w Vera Cruz.

Waszyngton. W Vera Cruz zaprowadzono amerykańskie rządy cywilne pod kierownictwem Amerykanina Kera.

Bezpieczeństwo obcych poddanych.

Meksyk. Panuje tu zupełny spokój. Obcy poddani, zaopatrzeni w znaczki swoich państw, spokojnie pojawiają się na ulicach.

Interwencya Anglii?

Londyn. Krążownik angielski „Hermione" wysadził na ląd meksykański oddział piechoty marynarki, który ma być wyekspedyowany do Tampica.

Telefoniczne i telegraficzne wiadomości „Nowej Reformy"

z 30 kwietnia.

Budapeszt. Arcyks. Franciszek Ferdynand przyjął wczoraj o godz. 9 rano hr. Tiszę, zaś o godzinie $9^1/_2$ rano hr. Stuergkha na audyencyi.

Arcyksiążę odjechał o godzinie 2 popołudniu z powrotem do Wiednia.

Budapeszt. Hr. Stuergkh odjechał o godzinie $5^1/_2$ popoł. do Wiednia.

Wiedeń. Dr. Leo przyjechał wczoraj wieczorem do Wiednia z Budapesztu i udał się w dalszą drogę do Krakowa. W poniedziałek dr. Leo wróci do Wiednia na konferencyę przewodniczących klubów, poczem uda się do Budapesztu na dalsze obrady delegacyjne.

W sprawie emigracyjnej.

Wiedeń. „Korrespondenz Wilhelm" donosi: Przekonanie, jakie się objawiło wśród ludności, że rząd zakazał emigracyi osób między 17 a 36 rokiem życia, nie odpowiada rzeczywistemu stanowi rzeczy. Podobnego ogólnego zakazu nie wydano a w rachubę wchodzi tylko przestrzeganie istniejących przepisów. Organom policyjnym, którym powierzonem jest czuwanie nad ruchem emigracyjnym, nakazano czuwać specyalnie nad emigrantami, co do których zachodzi podejrzenie, że przez emigracyę naruszają obowiązek służby wojskowej.

Ubezpieczenie społeczne.

Wiedeń. Subkomitet komisyi ubezpieczenia społecznego dla uregulowania kwestyi językowej odbył wczoraj popołudniu posiedzenie. Nie doszło do zupełnego porozumienia w spornych kwestyach. Przewodniczący dr Buzek przedłożył subkomitetowi własny wniosek, co do którego uchwała będzie powziętą na następnem posiedzeniu, które odbędzie się we wtorek dnia 5 maja o godz. 3-ciej popoł.

O podjęcie rokowań czesko-niemieckich.

Praga. „Bohemia" donosi, że z okazyi konferencyi przewodniczących klubów, która odbędzie się w poniedziałek w Wiedniu, istnieje zamiar zaproponowania utworzenia na nowo komitetu czesko-niemieckiego, dla wdrożenia rokowań ugodowych i osiągnięcia porozumienia, celem umożliwienia zwołania parlamentu.

Propaganda rusofilska.

Budapeszt. „Pester Lloyd" donosi, że usiłowania opozycyi węgierskiej celem osiągnięcia porozumienia z południowo-słowiańskimi politykami delegacyi austryackiej w sprawie propagandy rusofilskiej, spotkały się ze stanowczą odmową ze strony Słowian austryackich.

Choroba Kossutha.

Budapeszt Stan zdrowia Franciszka Kossutha jest stale niepomyślny, nie grozi jednak natychmiastowe niebezpieczeństwo.

Opróżnienie Epiru.

Rzym. Ag. Stefani donosi: Poseł grecki wręczył ministrowi spraw zagranicznych notę, donoszącą, że opróżnienie Albanii zostało już ukończonem. Poseł zawiadomił dalej ministra, że blokada portu Santi Quaranta wczoraj została zniesioną.

Mianowania. Wyższy sąd krajowy w Krakowie zamianował auskultantami praktykantów sądowych: Władysława Salmonowicza, Antoniego Feilla, Stanisława Nikolaya i Pawła Wisza; zamianował oficyałów kancelaryjnych: Kazimierza Role Różyckiego w Podgórzu i Ludwika Fortunę w Krakowie, starszymi oficyałami kancelaryjnymi w dotychczasowych miejscach służbowych.

Prezydent galic. dyrekcyi poczt i telegrafów przeniósł oficyała pocztowego, Józefa Ossowskiego z Gorlic do Przemyśla i zamianował adjunkta, Ludwika Lacha, poczmistrzem w Dubiecku.

Wiedeń. „Wiener Zeitung" ogłasza: Cesarz nadał radcy wyższego sądu krajowego we Lwowie Antoniemu Kauczyńskiemu z okazyi uproszonego przezeń przeniesienia w stan spoczynku tytuł radcy dworu.

Minister sprawiedliwości zamianował sędzią powiatowym J. Misiewicza w Kopyczyńcach dla Sanoka, Stanisława Kleszczyńskiego w Przemyślu dla Cieszanowa, Majera Terkla w Radziechowie dla Sanoka.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od redakcyi.)

Ruch przejezdnych.

Kraków, 29 kwietnia.

HOTEL FRANCUSKI: Benedykt Kłopotowski z Podola ros; dr. Andrzej Chramiec z Zakopanego; dr Tadeusz Płochocki z Nowego Sącza; Marya Rotherowa ze Lwowa; Jan Deptuch z Zakopanego; Alfred Merory z Pragi; Kazimierzowie Szpondrowscy z Mucharza; Kazimierz Stróżkiewicz z Pilzna; Walter Brandt z Wiednia; drowie Józefowie Jasieńscy z Zakopanego; Teodor Reich z Wiednia; dr Wilhelm Holken z Berlina; Juliusz Weiss z Wiednia.

HOTEL NARODOWY: Kazimierzowie Bilińscy z Czernichowa; Adam i Władysław Litwiccy z Pilzna; Jan Pruszyński z Warszawy; Teresa Rytelowa z Radomia; Władysław Niedzielski z Rzeszowa; Ryszard Fruwirt z Katowic; Władysław Klimek z Warszawy; Edward Swoboda z Pragi; Woldemar Jasiewicz z Petersburga; Dymitr Martynow z Odessy; Antoni Kostanecki z Kozirogów; Emil Helmann z Wiednia; Róża Weinberg z Czortkowa; Jerzy Uszyński z żoną ze Lwowa.

HOTEL BELVEDERE: Prof. Adolf Mannhein, z Wiednia; kap. Rudolf Rosenberg z Monachium; inż. Beno Korneli z Mor. Ostrawy; dr Ignacy Korngot z rodziną z Wadowic; inż. Garny Stübiger z Mor. Ostrawy; prof. Jan Filerkiewicz z Radomia; dr Aleksander Czelski z Sandomierza; nadinż. Wilhelm Rudolf z Wiednia; dr Aleksander Altenstein z Wrocławia; prof. Maurycy Kunst z rodziną z Antwerpi; Edward Abraham z Pilzna; Jan Masykiewicz ze Stryja; Stefania Schütteng z Tarnowa; Johan Schlossa z Wiednia; Wilhelm Ulz z Wiednia; Franciszek Kotulecki z rodziną z Bochni; Johanna Pankerz z Kielc (Król Polskie); Marya Pietruszka z Kielc; Stanisław Kowalski z Łodzi; Ozyasz Alster z Wiednia; Michał Bojarski z Opawy; Jerzy Cycoń z Warszawy; J. Unger z Jasła; Anna Rösner z Katowic; M. Konigwachs z z Przemyśla; C. Rückstuhl z Wiednia; Józefa Osiecka z Zakopanego; Michał Kasprzycki z Filadelfii.

C. k. Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie.

WYCIĄG Z ROZKŁADU JAZDY

ważnego od 1 maja 1914 r,

Odjazd z Krakowa:

12·20 w nocy poc. osob.	Nr. 11	**do Podwołoczysk.** Połączenia: do Nowego Sącza, Krynicy, Orłowa, Tarnobrzega, Sokala, Sambora, Stryja, Stanisławowa, Brodów, Zbaraża, Husiatyna, Kopyczyniec, Grzymałowa.
12·48 w nocy poc. posp.	Nr. 8	**do Wiednia.** Połączenia: do Opawy, Berna, Pragi, Karlsbadu, Wrocławia i Berlina.
3·14 w nocy poc. posp.	Nr. 7	**do Czerniowiec.** Połączenia: do Szczucina, Tarnobrzega, Bełzca, Sokala, Sambora, Chyrowa, Stryja, Husiatyna, Ickan, Jass, Bukaresztu.
3·55 w nocy poc. posp.	Nr. 10	**do Wiednia.** Połączenia: do Warszawy, Cieszyna, Wrocławia, Berlina, Opawy, Berna, Karlsbadu, Pragi.
4·20 w nocy poc. osob.	Nr. 31	**do Oświęcimia** przez Podgórze-Płaszów. Połączenia: do Wadowic przez Spytkowice.
5·20 w nocy poc. osob.	Nr. 20	**do Wiednia.** Połączenia: do Wrocławia i Berlina przez Trzebinię.
6·40 rano poc. posp.	Nr. 8	**do Podwołoczysk, Stanisławowa, Ickan.** Połączenia: do Szczucina, Nowego Sącza, Krynicy, Orłowa, Budapesztu, Tarnobrzega, Jasła, Dynowa, Bełzca, Sokala, Sambora, Chyrowa, Rawy Ruskiej, Czortkowa, Kijowa, Odessy.
6·52 rano poc. posp.	Nr. 2	**do Wiednia.** Połączenia: do Wrocławia i Berlina przez Trzebinię, Cieszyna, Koszyc, Opawy, Berna, Ołomuńca, Pragi.
7·10 rano poc. posp.	Nr. 101	(od 15 czerwca do 30 września włącznie) **do Zakopanego i Rabki.**
7·50 rano poc. osob.	Nr. 15	**do Podwołoczysk.** Połączenia: do Szczucina, Rozwadowa, Nabrzezia, Sambora, Stryja, Stanisławowa, Brodów, Kijowa, Odessy.
8·10 rano poc. osob.	Nr. 411	**do Wieliczki.**
8·25 rano poc. osob.	Nr. 6211	**do Kocmyrzowa i Mogiły.**
8·46 rano poc. posp.	Nr. 203	(od 16 maja do 1 października włącznie) **do Podwołoczysk.** Połączenia: do Szczucina, Sambora, Sianek, Stojanowa, Brodów, Kijowa, Odessy.
9·30 rano poc. osob.	Nr. 41	**do Nowego Zagórza,** Sambora, Stryja przez Podgórze-Płaszów. Połączenia: do Wadowic i Bielska przez Kalwaryę, do Żywca, Zwardonia, Zakopanego, Orłowa, Gorlic, Borysławia, Tustanowic, Lwowa, Stanisławowa, Tarnopola.
9·30 rano poc. osob.	Nr. 18	**do Wiednia.** Połączenia: do Gliwic, Wrocławia, Cieszyna, Opawy, Berna, Warszawy.
10·25 przed poł. poc. osob.	Nr. 43	(od 15 czerwca do 30 września włącznie) **do Zakopanego i Rabki.** Połączenia: do Wadowic, Bielska, Żywca, Zwardonia.
10·45 przed poł. poc. osob.	Nr. 13	**do Podwołoczysk i Ickan.** Połączenia: do Nowego Sącza, (Krynicy od 1 maja do 30 września włącznie), Orłowa, Tarnobrzega, Jasła, Dynowa, Sokala, Chyrowa, Sambora, Stanisławowa, Kopyczyniec, Zbaraża.
1·15 po poł. poc. osob.	Nr. 33	**do Suchej, Oświęcimia** przez Podgórze-Płaszów. Połączenia: do Wadowic i Bielska przez Kalwaryę.
1·30 po poł. poc. miesz.	Nr. 461	**do Wieliczki.**
1·42 po poł. poc. osob.	Nr. 6213	**do Kocmyrzowa i Mogiły.**
1·42 po poł. poc. osob.	Nr. 48 B	(od 1 maja do 31 września co niedziele i święta) **do Trzebini.**
1·57 po poł. poc. osob.	Nr. 14	**do Wiednia.** Połączenia: do Wrocławia, Berlina, Opawy.
2·40 po poł. poc. posp.	Nr. 6	**do Wiednia.** Połączenia: do Wrocławia, Berlina, Pragi, Karlsbadu.
2·40 po poł. poc. posp.	Nr. 5	**do Lwowa.** Połączenia: do Szczucina, Nowego Sącza, Rozwadowa, Jasła, Dynowa, Sokala, Chyrowa, Sambora, Stryja, Stanisławowa.
2·48 po poł. poc. osob.	Nr. 44 B	(od 1 maja do 30 września codziennie) **do Trzebini.** Połączenia: do Gliwic, Wrocławia, Warszawy.
3·00 po poł. poc. osob.	Nr. 25	**do Tarnowa.** Połączenia: do Szczucina, Stróż, Jasła, Nowego Zagórza, Nowego Sącza (Orłowa od 15 czerwca do 30 września).
3.25 po poł. poc. osob.	Nr. 49	**do Suchej,** Żywca (od 15 czerwca do 30 września), Zakopanego, Nowego Sącza, Stróż, Jasła. Połączenia: od 15 czerwca do Chyrowa, Przemyśla, Sambora, Drohobycza, Borysławia, Stryja, Stanisławowa.
5·40 po poł. poc. osob.	Nr. 27	**do Rzeszowa.** Połączenia: do Stróż, Nowego Sącza, Jasła. Od 15 czerwca do Chyrowa, Przemyśla, Sambora, Drohobycza, Stryja, Stanisławowa.
6·00 wiecz. poc. osob.	Nr. 116	**do Oświęcimia.**
6·45 wiecz. poc. osob.	Nr. 16	**do Wiednia.** Połączenia: do Warszawy, Petersburga, Wrocławia przez Trzebinię, do Berlina,
6·55 wiecz. poc. miesz.	Nr. 61 V.	**do Tarnowa.**
7·40 wiecz. poc. miesz.	Nr. 463	**do Wieliczki.**
7·45 wiecz. poc. posp.	Nr. 204	(od 14 maja do 29 września) **do Karlsbadu,**
7·55 wiecz. poc. osob.	Nr. 45	**do Nowego Zagórza,** Chyrowa, Sambora przez Podgórze-Płaszów. Połączenia: do Oświęcimia, Wadowic przez Kalwaryę, Żywca, Gorlic, Abezö-Laborcz, Przemyśla, Sianek, Lwowa,
8·00 wiecz. poc. osob.	Nr. 6215	**do Kocmyrzowa.**
8·43 wiecz. poc. posp.	Nr. 1	**do Ickan,** Bukaresztu, Konstancy. Połączenia: do Chyrowa, Sambora, Stryja, Konstantynopola okrętem.
9·00 wiecz. poc. osob.	Nr. 17	**do Podwołoczysk.** Połączenia: do Wieliczki, Chyrowa, Sambora, Stryja, Jaworowa, Rawy Ruskiej, Podhajec, Sianek, Stanisławowa, Brodów, Husiatyna, Czortkowa, Kopyczyniec, Grzymałowa, Kijowa, Odessy,
10·15 w nocy poc. posp.	Nr. 4	**do Wiednia.** Połączenia: do Warszawy, Iwanogrodu, Petersburga, Wrocławia, Berlina, Opawy, Pragi,
10·35 w nocy poc. posp.	Nr. 104	**do Wiednia.** Połączenie: do Berlina.
10·55 w nocy poc. osob.	Nr. 19	**do Lwowa.** Połączenia: do Wieliczki, Jasła, Dynowa, Chyrowa, Sambora, Stryja, Stanisławowa, Jaworowa, Sianek, Stojanowa.
11·55 w nocy poc. osob.	Nr. 47	**do Nowego Sącza.** Połączenia: do Oświęcimia, Żywca, Zwardonia, Zakopanego, Orłowa, Stróż, Nowego Zagórza, Sambora, Sianek, Borysławia, Stryja, Stanisławowa,

Przyjazd do Krakowa:

12·40 w nocy poc. posp.	Nr. 8	**z Czerniowiec.** Połączenia: z Bukaresztu, Jass, Ickan, Delatyna, Husiatyna, Jaworowa, Stojanowa, Stryja, Sambora, Chyrowa.
3·07 w nocy poc. posp.	Nr. 9	**z Wiednia.** Połączenia: z Karlsbadu, Pragi, Ołomuńca, Berna, Opawy, Cieszyna, Wrocławia i Berlina przez Bogumin.
3·30 w nocy poc. osob.	Nr. 12	**z Podwołoczysk.** Połączenia: z Odessy, Kijowa, Grzymałowa, Zbaraża, Czortkowa, Husiatyna, Potutor, Brodów, Stanisławowa, Stryja, Sambora, Chyrowa, Sokala, Jasła, Rozwadowa, Orłowa, Nowego Sącza (Krynicy od 1 maja do 30 września).
4·52 w nocy poc. osob.	Nr. 20	**ze Lwowa.** Połączenia: od Stanisławowa, Stojanowa, Stryja, Chyrowa, Sambora.
5·30 w nocy poc. posp.	Nr. 103	**z Wiednia.** Połączenia: z Ołomuńca, Berlina i Wrocławia.
5·55 w nocy poc. osob.	Nr. 48	**z Nowego Zagórza** przez Suchą. Połączenia: z Gorlic, Orłowa, Zakopanego.
6·00 rano poc. posp.	Nr. 3	**z Wiednia.** Połączenia: z Berna, Berlina, i Wrocławia przez Bogumin.
6·32 rano poc. posp.	Nr. 2	**z Ickan.** Połączenia: z Konstantynopola przez: Konstancę, Bukaresztu, Zaleszczyk, Delatyna, Podhajec, Nowego Zagórza, Chyrowa.
7·20 rano poc. osob.	Nr. 15	**z Oświęcimia.**
7·20 rano poc. osob.	Nr. 412	**z Wieliczki.**
7·35 rano poc. osob.	Nr. 6212	**z Kocmyrzowa i Mogiły.**
7·55 rano poc. osob.	Nr. 32	**z Oświęcimia** przez Podgórze-Płaszów. Połączenia: z Żywca, Suchej, z Wadowic przez Kalwaryę i Spytkowice.
8·15 rano poc. osob.	Nr. 118	(od 1 czerwca do 30 września włącznie) **z Tarnowa.** Połączenia z Nowego Sącza, Jasła Stróż. Od 15 czerwca ze Sambora, Nowego Zagórza.
8·40 rano poc. posp.	Nr. 203	(od 16 maja do 1 października włącznie) **z Karlsbadu.** Połączenia: z Pragi, Ołomuńca.
8·42 rano poc. osob.	Nr. 18	**z Podwołoczysk.** Połączenia: z Kijowa, Odessy, Grzymałowa, Iwania Pustego, Husiatyna, Czortkowa, Zbaraża, Ickan, Stanisławowa, Rawy Ruskiej, Podhajec, Sianek, Chyrowa, Nowego Sącza.
9·05 rano poc. osob.	Nr. 41	**z Granicy.** Połączenia: z Warszawy.
9·35 rano poc. osob.	Nr. 13	**z Wiednia.** Połączenia: z Ołomuńca, Berna, Cieszyna, Bielska, Wrocławia, Berlina, Gliwic.
11·20 przed poł. poc. miesz.	Nr. 462	**z Wieliczki.** Połączenie: z Oświęcimia przez Podgórze-Płaszów.
11·55 przed poł. poc. osob.	Nr. 39	**z Wiednia.** Połączenia: z Ołomuńca, Opawy, Wrocławia, Berlina i Warszawy.
12·58 po poł. poc. osob.	Nr. 6214	**z Kocmyrzowa i Mogiły.**
1·10 po poł. poc. osob.	Nr. 114	(od 1 czerwca do 30 września w niedziele, czwartki i święta) **z Tarnowa.** Połączenia: z Nowego Sącza, Szczucina.
1·25 po poł. poc. osob.	Nr. 14	**ze Lwowa.** Połączenia: z Chyrowa, Sokala, Dynowa, Jasła, Rozwadowa, Nadbrzezia (Krynicy od 1 maja do 30 września włącznie), Nowego Sącza, Stróż, Szczucina.
2·05 po poł. poc. osob.	Nr. 44	**z Jasła** przez Suchę. Połączenia: z Orłowa, Krynicy (od 1 maja do 30 września), Zakopanego, Zwardonia, Żywca, Wadowic i Bielska przez Kalwaryę. Od 15 czerwca ze Stanisławowa, Stryja, Drohobycza, Borysławia, Chyrowa i Nowego Zagórza.
2·20 po poł. poc. posp.	Nr. 6	**ze Lwowa.** Połączenia: z Jaworowa, Rawy Ruskiej, Stanisławowa, Chyrowa, Sambora, Stryja.
2·33 po poł. poc. posp.	Nr. 5	**z Wiednia.** Połączenia: z Ołomuńca, Opawy.
3·35 po poł. poc. osob.	Nr. 414	**z Wieliczki.**
4·45 po poł. poc. osob.	Nr. 26	**z Oświęcimia,** Skawiny. Połączenie: z Wadowic przez Spytkowice.
4·51 po poł. poc. osob.	Nr. 27	**z Brzecławy** (Lundenburga). Połączenia: z Ołomuńca, Berna, Opawy i Berlina.
5·50 po poł. poc. osob.	Nr. 116	(od 1 czerwca do 30 września włącznie) z Tarnowa. Połączenia (z Orłowa i Krynicy od 15 czerwca do 30 września), ze Starego i Nowego Sącza, Stróż, Szczucina.
6·14 wiecz. poc. miesz.	Nr. 464	**z Wieliczki.**
6.25 wiecz. poc. osob.	Nr. 16	**z Podwołoczysk.** Połączenia: z Kijowa, Odessy, Brodów, Jaworowa, Ickan, Rawy Ruskiej, Stryja, Sambora, Chyrowa, Rozwadowa via Przeworsk, Nowego Sącza, Stróż, Jasła, Szczucina.
6·56 wiecz. poc. osob.	Nr. 42	od Stanisławowa, Stryja, Sambora, Nowego Zagórza przez Suchę. Połączenia: z Ławocznego, Borysławia, Tustanowic, Gorlic, Orłowa (od 15 czerwca do 30 września), Bielska i Wadowic przez Kalwaryę.
7·10 wiecz. poc. osob.	Nr. 6216	**z Kocmyrzowa.**
7·36 wiecz. poc. posp.	Nr. 204	(od 14 maja do 29 września) **z Podwołoczysk.** Połączenia: z Kijowa, Odessy, Husiatyna, Kopyczyniec, Brodów, Stanisławowa, Stryja, Stojanowa, Podhajec, Sambora, Chyrowa, Jasła.
8·10 wiecz. poc. posp.	Nr. 1	**z Wiednia.** Połączenia: z Karlsbadu, Pragi, Ołomuńca, Opawy, Cieszyna, Berlina, Wrocławia, Bielska.
8·23 wiecz. poc. posp.	Nr. 102	(od 15 czerwca do 30 września włącznie) **z Zakopanego i Rabki.**
8·50 wiecz. poc. osob.	Nr. 47 B	(od 1 maja do 30 września co niedziele i święta) **od Trzebini.**
9·10 w nocy poc. osob.	Nr. 34	**z Oświęcimia.** Połączenie: z Sierszy Wodnej.
9·24 w nocy poc. posp.	Nr. 4	**z Podwołoczysk.** Połączenia: od Kijowa, Odessy, Grzymałowa, Husiatyna, Czortkowa, Kopyczyniec, Brodów, Ickan, Stanisławowa, Rawy Ruskiej, Podhajec, Sianek, Stryja, Sambora, Sokala, Dynowa, Jasła, Rozwadowa, Orłowa, Krynicy, Nowego Sącza, Gorlic, Stróż, Szczucina.
9·45 w nocy poc. osob.	Nr. 19	**z Wiednia.** Połączenia: z Karlsbadu, Pragi, Ołomuńca, Berna, Opawy.
10·24 w nocy poc. osob.	Nr. 24	**z Rzeszowa.** Połączenia: od Jasła, Rozwadowa, Orłowa, Krynicy, Nowego Sącza, Stróż, Nowego Zagórza, Szczucina, Wieliczki.
11·05 w nocy poc. osob.	Nr. 46	**z Nowego Sącza** przez Suchę. Połączenia: od Stanisławowa, Stryja, Borysławia, Chyrowa, Jasła, Orłowa, Zakopanego, Zwardonia, Żywca, Bielska i Wadowic przez Kalwaryę.
11·38 w nocy poc. posp.	Nr. 9	**z Wiednia.** Połączenia: z Karlsbadu, Pragi, Berna, Opawy, Wrocławia i Berlina, Petersburga, Warszawy,

Telefon Dyrekcyi 1170
Telef. kantoru wym. 2590

Ostatni obrót roczny przeszło 7 miliardów koron

USTREDNI BANKA — CENTRALNY BANK

czeskich sporzitelen — czeskich kas oszczędności

1771 8 8

Filia w Krakowie, Rynek główny l. 42, Linia A-B.

Przyjmuje wkładki na książeczki i rachunki. — **Przeprowadza wszelkiego rodzaju transakcye bankowe w ramach statutu. — Wadya i kaucye** składa pod nader korzystnymi warunkami. — **Własne kapitały bankowe wraz z powierzonymi** wynoszą obecnie **przeszło 100 milionów koron.**

Adres telegraficzny: Sporobanka

Stan emitowanych własnych obligacyj około 50 mil. koron

SZCZAWNICA

Sezon od 20 maja do 20 września
Szczawy alkaliczno-słone
(7 zdrojów).

Wskazania: **choroby dróg oddechowych, narządu trawienia, dróg moczowych, przemiany materyj, krwi i choroby nerwowe.**

Zakład inhalacyjny, hydropatya, łazienki mineralne, kąpiele i leżalnie słoneczne. Mieszkania z komfortem od 1·60 K począwszy; w I i III sezonie 20—30% tańsze. Lekarz zakładowy **Dr K. Wiyński** i siedmiu wolno praktykujących. Zwolnienia od taks wyjątkowe, w II sezonie wykluczone. Mieszkania po każdym gościu przymusowo dezynfekowane; śmiecie i plwociny spalane w specyalnym piecu. **Stacya kolei Stary Sącz lub Nowy Targ.** — Zgłaszać się o mieszkania i fiakrów do Zarządu, a unikać faktorów. 3220 2 8

Wody lecznicze „Józefina, Magdalena, Wanda" i doskonałe stołowe „Stefan i Jan" wysyła Zarząd w czasie bezmroźnym w skrzyniach po 25, 30 i 50 flaszek. Do nabycia również w aptekach i drogueryach.

LAWN-TENNIS

rakiety, prasy, piłki, siatki. Obuwie tennisowe. Naprawa rakiet.

PIŁKI NOŻNE

Rulety. — Kręgle i kule ogrodowe
2924 polecają najtaniej 3 4

REIM I SPÓŁKA
Kraków, Rynek 37.

Cenniki na życzenie darmo i opłatnie.

Zakład fryzyerski
urządzony z nowoczesnym komfortem

salonem dla Panów, osobnym gabinetem dla Pań, oraz wielki wybór perfumeryi, najnowszych szpilek i grzebieni dla Pań

polcca

STANISŁAW NIEMIROWSKI
Karmelicka 21. 261 13 0

Miłośnikom kwiecia

poleca nowo otworzona

Swietlica kwietna „Zywia"
Zygmunta Soswińskiego 354 24 0
Kraków, Karmelicka l. 9.

Rośliny doniczkowe — palmy, araukarye i t. p., kwiaty cięte, oraz wszelkie wyroby w zakres ogrodnictwa artystycznego wchodzące, jako to: bukiety, wiązanki, żardiniery, kosze kwiatowe, wieńce. — Wielki wybór waz stylowych. Zlecenia z prowincyi uskuteczni się natychmiast.

L. 64. 8355 3 3

Konkurs.

Wydział Polskiego Towarzystwa gimn. „Sokół I" w Tarnowie ogłasza konkurs na posadę **głównego nauczyciela gimnastyki.** Kandydat obowiązany będzie do udzielania gimnastyki członkom, paniom i uczniom w 24 godzinach tygodniowo. Płaca 2000 koron rocznie i pokój kawalerski z opałem. Koniecznym warunkiem uzyskania posady jest państwowy egzamin z gimnastyki, znajomość prowadzenia stałych drużyn sokolich, skautingu i praktyka nauczycielska w Towarzystwie „Sokół".

Należycie udokumentowane podania z dowodami odbytych nauk, praktyki i opisu przebiegu życia, należy wnosić do Wydziału „Sokoła I" w Tarnowie do **dnia 10 czerwca b. r. włącznie.**

Posada do objęcia z dniem 1 września b. r.

Tarnów, dnia 6 kwietnia 1914.

Szumowski sekretarz. — **Dr Szatkowski** prezes.

Amerykański spadek!
w Krakowie.

Przed nami stoi majątek! Dosyć mądrym palcem stuknąć się w głowę, żeby go zdobyć. — Posiadam 9 genialnych wynalazków, w tem dwa własne, inne powierzono mi w całkowitem zaufaniu. Z nich będą miliony dochodu rocznie. Niektóre, sprzedawane na cały świat, mogą być wyrabiane w Polsce. — Poszukuję obecnie jednego, lub kilku mądrych kapitalistów Polaków. Na dwa już mam patenty i wyrób ich już zaczęty. Można oglądać: **ul. Garbarska 7,** parter (sklep) w Krakowie. — Wszelkich informacyj udziela Inżynier kierownik biura koncesyonowanych wykonawców budowlanych

Edmund Łada-Czarnowski
Kraków, ul. Garbarska l. 7. 3590 1 0

UWAGA! Sprzedam udziały z umową, przy Rejencie zawartą, **od tysiąca koron wzwyż.** — Zależnie do jakiej części zysków kapitalizujący chce i może należeć.

Wzywam tylko ludzi honorowych!!! - Udziały tylko imienne.

Udziałowcy, wyłącznie Polacy, mogą być i z innych dzielnic Polski.

WYDAWNICTWO KSIĘGARNI: H. ALTENBERG, G. SEYFARTH, E. WENDE i SP. WE LWOWIE

Świat Kobiecy

Dwutygodnik ilustrowany dla kobiet pod redakcyą Maryi Ochorowicz-Monatowej
Najpiękniejsze pismo dla rodzin polskich
Prenumerata kwartalna K 4.- z przesyłką pocztową K 4.50.
Oddzielne numera 70 hal. z przesyłką pocztową 75 hal.

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH I BIURACH DZIENNIKÓW.

Dla prenumeratorów „Nowej Reformy" prenumerata zniżona (zamiast „N. Mód") na K 3·60 wraz z przesyłką pocztową. 61 12 0

10.000 KORON NAGRODY
DLA NIEMAJĄCYCH ZAROSTU I ŁYSYCH.

Porost brody i włosów na głowie istotnie w 8 dniach wywołuje **prawdziwie duński „Balsam Mos".** Starzy i młodzi, mężczyźni i kobiety, używają tylko **„Balsamu Mos"** do wywołania porostu brody, brwi i włosów jest bowiem dowiedzioną rzeczą, że **„Balsam Mos" jest jedynym środkiem nowoczesnej wiedzy, który w przeciągu 8 do 14 dni** przez działanie na cebulki włosów w ten sposób na nie wpływa, że włosy zaraz zaczynają róść. Ręczy się, że środek ten nie jest szkodliwy

Jeżeli to nie jest prawdą, wypłacimy

10.000 KORON GOTÓWKĄ

każdemu gołowąsemu, łysemu, lub rzadkie włosy mającemu, który Balsamu Mos przez sześć tygodni używał bezskutecznie.

Uwaga: Jesteśmy jedyną firmą, która daje tego rodzaju poręczenie. Lekarskie opisy i polecenia. Przed naśladownictwami ostrzega się **usilnie.**

W sprawie prób z Pańskim „Balsamem Mos" mogę Panom donieść, że z tego balsamu jestem zupełnie zadowolony. Już po ośmiu dniach pojawił się wyraźny porost włosów, a chociaż włosy były jasne i miękkie, były one przecież bardzo mocne. Po dwóch tygodniach przybrała broda powoli pierwotną barwę i dopiero wtenczas ujawniło się nadzwyczaj korzystne działanie Pańskiego balsamu. Dziękując, łączę dla WP. wyrazy poważania **I. C. Dr Tverg, Kopenhaga.**

Paczka Balsamu Mos 5 zł. Opakow. dyskr. Po otrzymaniu należytości lub za zaliczką. Pisać **do największego w świecie osobliwego handlu**

MOS-MAGASINET, COPENHAGEN B. 1306 DANMARK (Dania).

Opłata kart koresp. 10, a listów 25 h.) 997

Od 1 lipca 1914 r. 3486 3 5

do wynajęcia

2 pokoje frontowe na I piętrze, przy ulicy Floryańskiej l 31 (obecnie kanc. Dra Gertlera). Wiadomość tamże: L. Makowski — sklep.

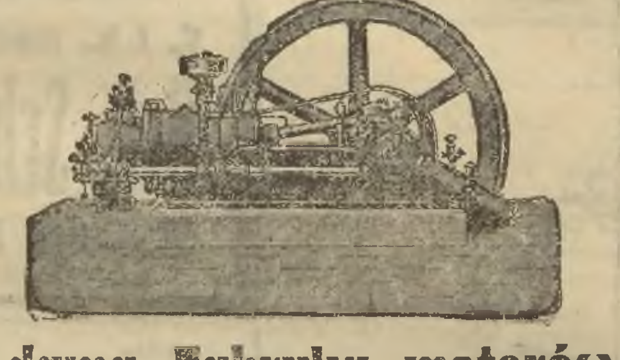
Kasa wsparcia chorych w Okocimie poszukuje od 1 lipca b. r. 3209 3 3

lekarza-internisty

z odpowiednią praktyką szpitalną. Warunki: płaca 2400 K rocznie, oraz mieszkanie, opał i światło.

Kasa rozporządza własnym szpitalem.

Oferty z podaniem curriculum vitae należy adresować do Zarządu Kasy wsparcia chorych w Okocimie, który też udzieli na żądanie wszelkich bliższych informacyj.

Adama Fabryka motorów
Friedrichsdorf-Oskau, Morawy.
Centrala: Wiedeń, IX., Schwarzspanierstrasse 18.

Diesla motory do ropy począwszy od 12 HP.
Dwutaktowe motory do ropy począwszy od 4 HP.
Urządzenie ssąco-gazowe do ruchu koksem, węglem drzewnym, antracytem. począwszy od 10 HP.
Motory benzynowe i lokomobile benzynowe we wszelkich wielkościach do ruchu petroliną, benzyną, benzolem i benzolem surowym. 2817 4 0

Najdogodniejsze warunki spłaty. Najdalej idąca gwarancya.

Biuro sprzedaży na Galicyę i Bukowinę:

Paweł Miączyński, Lwów, ulica Batorego 32.

Perfumy na wagę.

Największy wybór: 100 zapachów, od 30 hal. za 1 dkg.
poleca 1965 3 3

L. Korzeniowski, Floryańska 22.

NA RATY
tygodniowe lub miesięczne bez podrożenia

nabyć każdy może towary wszelkiego rodzaju, jak: ubrania, buciki, kapelusze z pierwszorzędnych fabryk, ubranka dziecięce, bieliznę, koce, kołdry, kapy, pledy, chustki jedwabne i inne przybory do podróży i sportu, parasole, laski, także **zegarki i bižuterye,** w złocie i srebrze, oraz wszelkie towary galanteryjne i modne

w jedynym tego rodzaju handlu, który posiada wszelkie towary w wielkim wyborze na składzie

3492 3 4 pod firmą

TANI POLSKI BAZAR
Kraków, ulica Lubicz 3 (obok dworca).

Zakopane.
Zakład Wodoleczniczy Dra A. Chramca Tow. Akc.

Fizykalno-dyetetyczne leczenia, kąpiele słoneczne i powietrzne.
Najodpowiedniejszy czas dla odpoczynku i leczenia
Kwiecień, maj ceny zniżone. Kuchnia wyśmienita.
2698 31 0

SKARBNICA :: POLSKA ::
ILLUSTROWANY TYGODNIK ARCYDZIEŁ LITERACKICH

ZAPRASZA DO PRZEDPŁATY NA 4-tą SERYĘ

Co soboty numer, zawierający kompletne arcydzieło, razem w miesiącach: kwiecień, maj, czerwiec

13 NUMERÓW:

Nr. 40. **Malczewski:** „Marya" i **Słowacki:** „Wacław"; 41. i 42. **Kraszewski:** „Historya kołka w płocie", powieść 43. **Swift:** „Podróż Gulliwera do Liliputów", przekład J. Stena; 44. **Kasprowicz:** „Swiat się kończy", dramat ludowy; 45. **Orkan:** „Jędrek śklarz" i inne nowele; 46. **Multatuli:** „Listy miłosne", powieść z holend.; 47. i 48. **Łoziński:** „Czarny Matwij", powieść; 49. **Szekspir:** „Hamlet", przekład J. Kasprowicza; 50. **Korzeniowski:** „Jedynaczka", powieść; 51. **W. Collins:** „Amerykanka", powieść z angielsk.; 52. „Wybór nowel polskich".

2 Kor. **2 Kor.**

Cała serya w prenumeracie, wraz z przesyłką pocztową — kosztuje 2 Kor.
Poprzednie trzy serye, póki zapas starczy, kosztują w komplecie nieoprawne po K 2·—, w pięknej oprawie z napisem złoconym po K 2·70, wraz z przesyłką pocztową.

SZCZEGÓŁOWE PROSPEKTY DARMO I OPŁATNIE

Prenumeratę na seryę bieżącą, jak i serye dawniejsze nadsyłać należy wprost do Administr. „SKARBNICY POLSKIEJ" Lwów, Sokoła 4.

2582 3 8

Większa sprawna
pralnia

przyjmuje kołnierze, mankiety i koszule do prania. Ceny niskie, wykonanie szybkie. **Franciszek Schindler,** pralnia, **Wiedeń, XVI., Fröbelgasse 20.** 3558 1 2

LW. 43.548/14. 2836 3 3

Ogłoszenie konkursu.

Z początkiem roku szkolnego 1914/1915 będzie nadanych jedenaście miejsc funduszowych w c. i k. Zakładach wojskowych i naukowych z fundacyi pod nazwą: „Cesarza Franciszka Józefa I fundacya jubileuszowa".

Warunki przyjęcia ogłasza się równocześnie w „Gazecie Lwowskiej", oraz we wszystkich Zakładach naukowych wyższych i średnich.

Termin wnoszenia podań do Wydziału krajowego upływa **z dniem 10 maja 1914 r.**

We Lwowie, dnia 12 marca 1914.

Piotrowski w. r.

Hygieniczna Lecznica
Dra A. Tarnawskiego

w Kosowie (st. kol. Zabłotów) w Galicyi Wschodniej otwarta do końca roku. Leczenie wodą, kąpielami powietrznemi, dyetą (także jarską i postem), gimnastyką zwykłą i oddechową, w cierpieniach przemiany materyi, trawienia, nerwowych, kobiecych i t. d., oraz przysposabianie do życia hygienicznego. 3575 1 10

Motocykl

prawie nowy, za przystępną cenę sprzeda Biuro techniczne Inż. K. Czunko, Kraków, ul. Bonerowska 6. 3435 3 3

Kontorzysty

biegłego w korespondencyi polsko-niemieckiej, poszukuje fabryka w Białej od 1 czerwca. — Władający choćby trochę językiem ruskim mają pierwszeństwo. — Zgłoszenia listowne z podaniem wysokości płacy miesięcznej przyjmuje Administracya „N. Reformy" pod **„Kontorzysta 3556".** 3556 2 2

Dom parterowy z ogrodem

do sprzedania na Zwierzyńcu, w ładnem położeniu. Wiadomość w kancelaryi adw. Dra Stanisława Tomika, Kraków, ulica Podwale 1. 3445 4 6

Pokój

frontowy, z pięknym widokiem, ze światłem elektrycznem, elegancko umeblowany, do wynajęcia od 1-go maja. Ul. św. Gertrudy 24, III p., na lewo. 3518 2 2

Wszelką bieliznę

wykonuje się tanio i starannie, Kraków, Stradom 8, I p. 3520 1 0

Uczeń VII klasy gimnazyalnej

udziela lekcyj z zakresu gimnazyalnego. Zgłoszenia listowne pod **Liczbą 33** poste restante **Kraków.** 3255 8 0

Obiady domowe

w miejscu i na miasto. Ulica Sobieskiego 16 C, II piętro. 2890 6 0

Inteligentna wdowa przyjmie ze dwie kamienice w administracyę. Zgłoszenia: **„Irena"** poste restante **Kraków,** za okaz. kwitu inseratowego. 3515 2 8

Chłopiec

zamiejscowy, z ukończoną co najmniej drugą klasą szkół średnich lub trzecią wydziałową, znajdzie umieszczenie zaraz jako praktykant w hurtownym handlu win, pod firmą J. Federowicz w Krakowie. 3540 2 3

Sklep

obszerny, narożny, ewent. z pok. i kuchnią, w ruchliwej i rozwijającej się dzielnicy, zaraz do wynajęcia. Wiadomość u właściciela domu: ul. Długa 64. 3510 3 3

Wszelkie naprawy

okularów i cwikierów, wstawianie szkieł i t. p. wykonuje najstaranniej tanio i szybko **H. NIEMETZ, optyk i mechanik w Krakowie, ul. Karmelicka 15.** 9650 10 10

Wynajmuję automobile

po cenach umiarkowanych. — **Rudolf Wanicki, Kraków, Auto Palais, Smoleńsk 31.** Telef. Nr 107. 2419 2 2

Słuchacz uniwersytetu

rut. korepetytor, poszukuje lekcyj. Zgłoszenia: **„Felicitas"** poste rest. **Kraków,** za okazaniem leg. ak. 3295. 56 19 0

Rządowo uprawniona fabryka wód min. sztucznych i specyalnych leczniczych.

pod firmą

K. RZĄCA i CHMURSKI w KRAKOWIE
przy ul. św. Gertrudy pod Nr. 4

wyrabia pod kontrolą komisyi Przemysłowej Tow. Lek. Krak. polecone przez to Tow.

wody mineralne sztuczne

odpowiadające składem chemicznym wodom: BILIŃSKIEJ, GIESSHÜBLERSKIEJ, SELTERSKIEJ, VICHY, MARYENBADZKIEJ, HOMBURG, KISSINGEN, tudzież

specyalne lecznicze 231 16 0

jak: litową, bromową, jodową, żelazistą, kwaśną, oraz wody lecznicze normalne z przepisu Prof. Jaworskiego.

Sprzedaż cząstkowa w aptekach i drogueryach. Cenniki na żądanie franco.

Ważne dla właścicieli aptek i drogueryj
w Krakowie.

Jest do sprzedania przedsiębiorstwo farmaceutyczne, egzystujące przeszło ćwierć wieku w Krakowie, dające się prowadzić przy aptece lub przy drogueryi, albo samoistnie, za cenę bardzo przystępną. — Adres sprzedającego poda przez grzeczność **p. Rudolf Pally, Lwowska 55 w Podgórzu-Krakowie.** 3582 1 4

System „Fluss"

C. i k. nadw. dostawca — i arcyks. dostawca

Zygmunt Fluss, Kraków

nadworna sztuczna farbiarnia, apretura i chemiczna pralnia.

Specyalność: chemiczne czyszczenie na sucho i farbowanie najdelikatniejszych sukien jedwabnych — wieczorkowych.

Ceny niskie i wyborne wykonanie. :-: Zlecenia z prowincyi szybko.

W tym specyalnym dziale największa fabryka w Czechach, Galicyi, na Morawach i na Śląsku.

Własne składy fabryczne: w Krakowie I. przy ulicy św. Krzyża 7, Tel. 2427, II. przy ul. Karmelickiej 10, III. Podgórze, Staromostowa 1.

Proszę uważać na moją firmę z powodu nadużyć.

Zamówienia z prowinicyi jak najszybciej.

2302 5 10

Poszukuje się
ogrodnika
teoretycznie i praktycznie we wszystkich gałęziach ogrodnictwa, a najbardziej w dziale kwiatów uzdolnionego, kawalera lub żonatego, ale bezdzietnego. Świadectwa uprasza się nadsyłać tylko w odpisach, gdyż zwrócone nie będą. — Zgłoszenia Kancelarya Zarządu dóbr w Ostrowie, koło Tarnopola. 3574 1 2

Kierownik budowy
samodzielny, poszukuje zajęcia, wykonuje szybko i dokładnie plany i kosztorysy. Zgłoszenia pod „**Kierownik**" przyjmuje biuro Sokołowskiego, Lwów. 3573

Powozy
półkryte, nowe i używane, wózki, kuczer, faetony, landa, wolanty i t. p. do sprzedania. Kraków, ulica Zwierzyniecka 37. 3572 1 6

Apteka w Starym Sączu
poszukuje **asystentki** od 15 maja. Oferty nieuwzględnione bez odpowiedzi. 3578 1 3

Poszukuje się
wspólnika z kwotą 1500 kor. do prowadzenia rentownego interesu Kapitał nalnżycie zabezpieczony. — Zgłoszenia pod „**W. S.**" poste rest. **Łobzów**, za okaz. kwitu ins. 98

Wysadzanie kwiatów
na okna, balkony, różne roboty, wchodzące w zakres ogrodnictwa, wykonuje najdokładniej i najtaniej zdolny ogrodnik. — Kraków-Grzegórzki, ul. Chodkiewicza 103. 3571 1 2

12.000 kor.
ulokuję na hipotekę po banku Wiadomość: Dr W. Żarula, Siemiradzkiego 6, parter, 3—4 po poł 3570 1 2

Kawalerski pokój
od 1 maja na parterze, ulica Krowoderska, umeblowany, do wynajęcia. Zgłoszenia: ulica Biskupia 8, u stróża. 3560

Na kompoty
Owoce suszone
Morele, Gruszki, Śliwki, Jabłka, Wiśnie
poleca po najtańszej cenie
WOJCIECH OLSZOWSKI
KRAKÓW — MAŁY RYNEK
Za jakość ręczy się.
3395 4 0

Metodą Ansona
udzielają lekcyj osobnych i zbiorowych: 1956 13 0
Francuz z wyższ. wykształc.
Anglik z wyższ. wykształc.
Niemiec z wyższ. wykształc.
Kraków, Szewska 17.

Piękna willa
w Krynicy, z ogrodem, dom w Krakowie z ogródkiem — Piasek, do sprzedania. Potrzebny do biura, na razie na próbę, zdolny oficyant, z pięknem wyrobionem pismem. Wiadomość; „**Rola**" poste restante **Kraków**, za okaz. kwitu. 3399 3 3

Majątek
w dobrem położeniu, kupię Wkład 250.000 K. Zgłoszenia: „**A. K. 17**" do ekspedycyi ogłoszeń Buchstaba, Lwów. 3429 2 6

Lokal
7—8 ubikacyj, na I piętrze **Rynek gł. 22** (w tem jedna duża sala), świeżo odnowiony odpowiedni na bank, biura kawiarnię, restauracyę i t. d., zaraz do wynajęcia.
Bliższa wiadomość z grzeczności w aptece, Rynek gł. 22, od 12—1. Oglądać można każdej chwili. 3365 4 6

Zasobna saska
fabryka szelek
z obfitym zapasem, poszukuje zdolnego **zastępcy,** posiadającego dobre stosunki z właścicielami interesów tego rodzaju i hurtownikami, za dobrą prowizyą. Zgłoszenia pod „**M. G. 906**", **Invalidendank, Drezno.** 3553

Agentów sumiennych
przyjmujemy wszędzie i każdego czasu na warunkach najlepszych. Kto już trudnił się sprzedażą książek na spłaty, lub obrazów, otrzymać może zastępstwo wyjątkowo korzystne. Firma solidna; obsługa punktualna i sumienna. Adresować: Księgarnia Wydawnicza Polska, Poznań-Posen, Schliessfach. 3084 8 8

Absolwent Akademii handlowej w Gracu, z praktyką kasy oszczędności i dóbr ziemskich, poszukuje posady. **O. H.** poste restante **Bochnia.** 3583 1 2

48 hal. ¼ funta
znakomitej **kawy palonej** poleca
Kazimierz Bartoszewski
Kraków, Floryańska 49.
Uwaga: 6% rabatu dla Związku Profesorów, Urzędników i Nauczycieli. 2669 6 0

Urzędnik
autonomiczny, obznajomiony z administracyą domów, władający językiem polskim i niemieckim, mogący złożyć 200—500 koron kaucyi w gotówce, **poszukuje administracyi** domu, na dogodnych warunkach. Zgłoszenia pod **W. P.** przyjmuje J. Hopcas A. Salomonowa, ul. Szczepańska 9. 3567 1 3

Do wynajęcia
od 1 lipca: 7 lub 8 pokoi z przynależ., na I i II piętrze, albo pojedyncze mieszkania, po 3 lub 4 pokoje, z kuch., łaz. i przynależ., elektr., gaz Róg ul. Szpitalnej 19 i św. Marka 25.
Tamże sklepy różnej wielkości
W drodze dobrowol. licytacyi będzie dnia 15 maja sprzedane urządzenie po pensyonacie „Cracovia", jako to: łóżka z pościelą, szafy, szafki, umywalnie, kanapy, krzesła i t. p. 3563 1 6

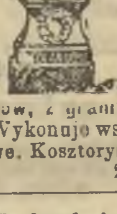
Lokal
2—3 ubikacyj, w parterze, na biura lub dla fachowca. Wiadomość: Gołębia 14, II p., u właścicielki. 3568 1 2

Dom do sprzedania
tuż przy Krakowie (30 minut pieszo), nowy, dachówką kryty, o 8 ubikacyach, stajnia na 6 koni, wozownia, ¾ morga ogrodu. Wiadomość: ulica Aryańska l. 9, sklep narożny. 3569 1 3

Karlsbad.
Pensyonat polski Dobrosława Krejży w domu „Dammhirsch", sto kroków od Mühlbrunn. Tygodniowo z mieszkanie z całem utrzymaniem od 60 koron. — Adres telegraficzny **Krejza, Karlsbad, Dammhirsch** 3588 1 10

Poszukuje się specyalisty dla nauki
odlewów z masy papierowej
(ramek, figurek). — Zgłoszenia listownie, z podaniem wysokości opłaty za naukę, przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" pod „Odlew". 3587 1 2

Bardzo ładny, nowego typu, mało używany, na 5 osób, 3586 1 3
Samochód
tanio do sprzedania u właściciela: Kraków 10, Półwsie, Kościuszki 48.

Zakład kamieniarski
Hochstim, Sternberg i Fruchl
Kraków, Starowiślna l. 10.
Tel. 2180.
Utrzymuje wielki wybór gotowych pomników, z granitu, marmuru i t. d. — Wykonuje wszelkie roboty marmurowe. Kosztorysy i projekta bezpłatnie. 2632 14 50

Lekcyj języka angielskiego, udziela rut. nauczycielka (osobno i zbiorowo), na przystępnych warunkach. Starowiślna 39, ofic., parter, na prawo. 3393 3 8

35.000—40.000 K
potrzebne na II hipotekę po Banku krajowym, na 7%. Zgłoszenia pod **J. Z. 22** poste restante **Kraków**, za okaz. kwitu inserat. 3511 2 3

Karmelicka 36.
Pensyonat „Ukraina"
poleca pokoje dla stałych, przejezdnych. 3423 2 10

Do wynajęcia
od 1 lipca, przy ulicy Szewskiej 15 4 pokoje z komfortem, kuchnia, 2 przedp., łazienka, elektryka i gaz, 2 klozety. — Wiadomość w sklepie Anisa Szewska 15. 3467 3 3

WAŻNE!
S. Kalzner, Bracka 5
kupuje i sprzedaje: meble, dywany, ubrania męskie i damskie, futra, kosztowności, oraz rzeczy starożytne i spadkowe. Wystarczy wezwanie kartą koresp. 3427 3 20

Wyroby tkackie
z najlepszego przędziwa, jak najstaranniej wykonane, jako to: **Płótna białe zwykłej i prześcieradłowej szerokości, dymy, dreliszki, chusteczki do nosa,** ręczniki, ścierki, obrusy serwety — poleca 2884 4 10
Tkalnia płócien
Michała Mięsowicza
w Korczynie obok Krosna.

Księgarnia G. Gebethnera i Sp. w Krakowie
poleca następujące wydawnictwa:

	koron
Arcelicz J. **Ponad życiem.** Szkic powieściowy	3·—
Bibl. Młodzieży szkolnej Nr 2 Amicis: Moi koledzy. Wyd. 2	—·26
Bogatyński W. dr. **Hetman Tarnowski 1488—1561**	4·—
Bogusławska M. **Pamiątka powstania 1863 r. w 50 jego rocznicę**	—·50
Caro L. dr. **Prawdziwa działalność P. T. E.** Ignorancya czy zła wola	—·30
Hubka J. dr. **Z wędrówki po Indyach**	6·—
Iwanowska M. **U źródeł.** Powieść	3·80
Jadwiga z Łobzowa. **Z młodości dzielnych Polaków**	—·80
Kieszkowski J. dr. **Kanclerz Krzysztof Szydłowiecki** 2 tomy po	20·—
— **Wiosna w Grecyi**	2·60
Którzy idziemy... Nr 2—3 1914. Styczeń—Kwiecień	2·—
Reymont Wł. **Chłopi.** Powieść współczesna. T. I. Jesień Wyd. 4	5·20
— T. II Zima. Wyd. 4	5·20
Szeliga E. **Ach ten teatr!** Ze wspomnień artystki	2·—
Teatr amatorski. N. 73 Or-Ot: Monologi I. Wyd. 2	—·80
— Nr 74 Ort-Ot: Monologi i deklamacye II. Wyd. 2	—·80

Do nabycia we wszystkich księgarniach. 3456 2 2

Instaluje wodociągi
po cenach przystępnych z gwarancyą
W. Kosydarski, Kraków
Rynek l. 24 (naprzeciw Odwachu).
Skutki zbyt niskich cen konkurencyjnych: Zawilgocenia murów, ciągłe kosztowne reperacye, a w końcu roku nieraz kolosalne sumy płacić trzeba za ubytek wody. 3442 2 6

3539

AUSTRYACKIE
Ganz'zowskie Towarzystwo elektryczne
z o. p. 823 8 0
Biuro inżynierskie: Kraków, ulica Szewska 27.
Elektryczne oświetlenie. Elektryczne przenoszenie siły. Urządzenia kopalni i hut. Koleje elektryczne.
Dynamomaszyny, elektromotory, wentylatory, transformatory, rozdzielnice, numeratory instrumenty do mierzenia siły, lampy łukowe, lampy żarowe, węgle do nich, przyrządy do ogrzewania i gotowania i t. d., oraz wszelki materyał instalacyjny. Cenniki i kosztorysy darmo. Na życzenie wysłanie inżyniera bezpłatnie

Pierwszorzędne wykonanie. Wypróbowana forma i miara. Ceny najprzystępniejsze są specyalnemi zaletami naszego sławy światowej

Turul OBUWIA
FABRYKA OBUWIA TURUL
ALFRED FRANKEL, Sp. kom.
NAJWIĘKSZE PRZEDSIĘBIORSTWO TEGO RODZAJU W MONARCHII

Nr 259. Chevreau do sznur. K 10·—
Nr 207. Chevreau Goodyear K 13·50
Nr 6095 Chevreau Goodyear K 15·—

Centrala dla Galicyi:
Kraków, Rynek gł. 14.
Telefon 2347.
Zastępca: L. Steigler

Nr 92. Boksowe do sznur. K 10·50
Nr 80½. Chevreau dito K 11·—
Nr 6085 Boks. Amer. Style K 12·50

Nr 405. Chev. buciki do zap. K 9·—
Nr 483. Chevreau Goodyear K 11·50
Nr 415. Chevreau Goodyear K 14·—

Nr 402. Chevr. półbuc. K 9.—
Nr 401. Chevr. Goodyear K 12·—
Nr 426 Bron. Chev. God. K 13·—

Dypl m honorowy TURYN 1911
20.000 par produkcyi tygod.

Nr 349. Chev. do zapin. K 11·—
Nr 346 Chev. Good. br. K 12·—
Nr 362 Chev. Good. sz. K 14·50

130 własnych filii 1200 robotników i urzęd.

3568 1 3

Najpiękniejsze - -
Najtańsze - - - -
Najpraktyczniejsze
Oświetlenie GAZEM POWIETRZNYM willi, pałaców, domów, kościołów, szkół, hoteli etc. Żądać ilustr. prospektów! Wyłączne zastępstwo: **Inż. A. JASTRZĘBSKI, Kraków, Zwierzyniecka 11.**
25 9 0

Prywatne kursa prawnicze
przygotowują do wszystkich egzaminów i rygor. prawniczych. Pozyskane współpracownictwo wybitnej siły. Przyjmuje się wpisy na następujące kursa:
1) **do egzaminu histor.:** repetytoryjny na lipiec i zwyczajny na październik;
2) **do egzaminu sądowego:** 3-miesięczny repetytoryjny — zwyczajny na październik i później.
Osobne lekcye na żądanie. Własne repetytorya. Dotychczasowe rezultaty pomyślne. Warunki przystępne. Zgłoszenia przyjmuje od 3—5. 3409 3 4
Kazimierz Kucharczyk, Kraków, ul. Garncarska 2.

M. BEYER i SKA
Kraków, Sukiennice Nr 12—14
poleca
Nowości na sezon 1914:
Bluzki z zefirów angielskich, batystowe i jedwabne.
Halki półjedwabne, jedwabne, alpakowe i trykotowe jedwabne.
Reformy damskie „Odetta" bawełniane, fil d'Ecosse i jedwabne. Czarne i kolorowe. 3331 2 0

Ogólne Zgromadzenie
Członków
Arcybractwa Miłosierdzia i Banku Pobożnego
w Krakowie
odbędzie się **w piątek dnia 1 maja b. r.** o godzinie 3 po południu w sali posiedzeń Rady Arcybractwa (w domu przy ul. Siennej l. 5, I piętro), na którem przeprowadzony zostanie wybór Członków Zarządu na następne trzy lata.
O łaskawe przybycie na to Zgromadzenie Zarząd wszystkich Członków Arcybractwa Miłosierdzia niniejszem uprzejmie uprasza. 3577

Ideal

3564 1 6
Maszyna do pisania
niezniszczalna.
C. i k. nadworni dostawcy:
Hch. Schott & Donnath
Wiedeń, III., Heumarkt 9.

Dyplom Palais de la mode „Le grand Chic" — Dyplom L'art de la coupe „La Parisienne"
C. k. koncesyonowana wyższa szkoła kroju damskiego modernistycznego
Kraków - - ulica Sławkowska l. 29.
Prospekty i informacye na miejscu. Osobne kursa dla pań zawodowych, które w myśl Wysokiego Wydziału krajowego otrzymać mogą zasiłek aż do wysokości pełnej opłaty za naukę 3561 1 3

SIATKI DRUCIANE
surowe lub cynkowane, ogrodzenia siatkowe dla domów, will, ogrodów, parków, drut kolczasty, liny druciane do promów, materace druciane, meble mosiężne i żelazne, blachy dziurowane lub prasowane, poleca po cenach fabrycznych 1755 10 24
Hutter i Schrantz, Tow. akc. w Wiedniu.
Cenniki ilustr., wzory, kosztorysy wysyła się darmo i opłatnie. — Reprezentacya dla Galicyi i Bukowiny
D. Kurzmann, Kraków, Mostowa 10/48. Telefon 1461.
Dostać można także we większych handlach towarów żelaznych.

Obrazy oryginalne
polskich artystów. — Reprodukcye obrazów polskich i obcych artystów. Listwy na ramy w wielkim wyborze. Oprawę obrazów uskutecznia się szybko i dokładnie. 2774 5 30
Z. Kutrzeba - - Kraków, Wiślna 11.

Zakład artystyczno-kamieniarski i budowlany
Józefa Kuleszy
naprzeciw cmentarza w Krakowie, posiada wielki wybór gotowych pomników z piaskowca, granitu i marmuru. Podejmuje się wykonania grobowców w miejscu i na prowincyi. Telef, 1359 2651 62 0

Do sprzedania
z powodu wyjazdu rozmaite meble, fortepian, oraz lampy. Bliższa wiadomość między 1—3 po poł., ulica Potockiego 13, II p. 3585 1 3

Mieszkanie
20 klm. od Krakowa, we dworze, w malowniczej okolicy, a zdrowotnej, jest (4 pokoje i kuchnia) zaraz na czas dłuższy do wynajęcia. Wiadomość: ul. Smoleńsk 29. 3584 1 3

Serwis srebra stołowego
na 12 osób, kompletny, okazyjnie tanio do sprzedania. Brenner, ul Mikołajska 8, I p. Telefon 6028/VI. 3566 1 10

Pokój kawalerski
frontowy, z zupełnie oddzielnym wchodem, umeblowany, o 2 oknach na żądanie z utrzymaniem, od 1 maja do wynajęcia. Ul. św. Filipa 18, I p., na lewo. — Tamże wydaje się panom inteligentnym obiady. 3487 3 3

Stare sztuczne zęby
kupuje Brenner, ulica Mikołajska l. 8, I piętro. — Telefon 6028/VI. 3565 1 10

Fasye podatkowe
sporządza i udziela informacyj **konces. zawodowe Biuro,** ul. Dunajewskiego 2, parter. 3592 1 10

PIEGI
usuwa całkowicie w przeciągu 7-miu dni
Ambra-crème Dra Christoff'a
Najlepszy, nieszkodliwy środek do utrzymania czystości i upiększenia cery. — Prawdziwy tylko w oryginal. słoikach, których opakowanie zaopatrzone jest zarejestrowanym znakiem ochronnym. 3320 3 20
Cena K 1·60, odpowiednie mydło 70 h.
Główne składy w Krakowie: M. Masłowski, apt. pod barankiem; Tadeusz Oświecimski, apt. pod złotym słoniem; Reder, apt., ul. Karmelicka 23; w Nowym Sączu: apt. S. Nowakowskiego. Składy prócz tego we wszystkich aptekach i drogueryach.

W klimatycznej miejscowości
Willa
o 6 pokojach, 2 kuchniach i innych gospodarczych przynależnościach, z ogrodem warzywnym, owocowym i kwiatowym, pod bardzo korzystnemi warunkami do 3371 2 3
sprzedania lub wynajęcia.
Tamże powóz w dobrym stanie do nabycia Bliższa wiadomość: Wilhelm Reich, Łodygowice, ad Żywiec

Potrzebni:
Kasyerka
z kaucyą.
Uczeń
z ukończoną II klas. gimn. lub realną.
Zgłoszenia między 12—2 lub 5—8. 3519 3 6
Cukiernia
J. Michalika
Floryańska 45.

Do sprzedania
sypialnie, kredensy pokojowe, szafa oszklona, 2½ m. długa, łóżka, szafy, szafki nocne, umywalnie, konsole, lustra, słupki na kwiaty, stoły, serwantki, kanapy, otomany, lampy, biurka, prasa, kopiał, rower Puch i różne meble używane. — Chrześcijański magazyn. Kraków, Kopernika 13. 3439 5 5

Wdowa
inteligentna, z posagiem, zawrze znajomość w celu matrymonialnym, z mężczyzną od lat 50, uczciwym i dobrze sytuowanym. — „Marta" poste restante **Kraków II,** za okaz. kwitu inserat. 3518 2 3

Kawaler
lat 27, z wykształceniem uniwersyteckiem, właściciel rozwiniętego od lat 10 magazynu nowości damskich, z gwarantowanym rocznym obrotem 100.000 marek, w mieście Prus Zachodnich, liczącem przeszło 40.000 mieszkańców, szuka z powodu braku znajomości na tej drodze
żony
panny lub wdowy, z większym majątkiem, który jednak pozostanie nienaruszony. Szukające prawdziwego szczęścia, w harmonijnem pożyciu małżeńskiem, zechcą fotografie swoje, oraz bliższe informacye o sobie z całem zaufaniem przesłać pod adresem: **Postlagerkarte Nr 733, Posen.** — Rzecz traktuje się zupełnie seryo, dyskrecya rzeczą honoru, anonimów się nie nieuwzględnia, fotografie zwraca się w przeciągu 14 dni. 3464 2 3